

Ureja: glavni in odgovorni urednik Peter Gunčar in uredniški odbor, ki ga sestavljajo: Anton Miklavčič — predsednik, Jože Javornik — namestnik in člani: Marija Semen, Tine Rojina, Slavka Valjavec, Boris Pertot, Marija Krničar, Kovačič Marica, Drago Zvokelj in Ančka Rozman. Tisk: ČP »Gorenjski tisk v Kranju LETO VIII. — 3. II. 1965 — ST. 1

tekstilec

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TEKSTILINDUS — KRANJ

Letna konferenca ZK v Tekstilindusu

V petek, 8. 1. 1965 je bila tovarniška konferenca Zveze komunistov v našem podjetju. Ob vzorni udeležbi 143 članov od 155 vabljenih delegatov (bilo je samo 12 opravičeno odsotnih) je konferenca potekala v dokaj živahni in tehtni razpravi o aktualnih problemih organizacije in podjetja. K živahni razpravi je mnogo pripomoglo izredno stvarno in izčrpno poročilo sekretarja tovarniškega komiteja tov. Tineta Rojine.

Poročilo sekretarja

V naslednjem objavljamo nekoliko skrajšano poročilo sekretarja tovarniškega komiteja Zveze komunistov tov. Rojina Tineta na redni letni konferenci Zveze komunistov našega podjetja.

Leto dni je že zopet minilo od zadnje redne konference organizacije ZK našega podjetja. V tem času se je v našem družbenem življenju razvrstilo veliko pomembnih dogodkov na mednarodnem in notranjem področju. Tudi v samem podjetju je prišlo v tem času do pomembnih odločitev, ki so močneje pritegnile k sodelovanju ne samo člane ZK, ampak tudi ostale člane kolektiva.

8. kongres ZKJ — napotilo za akcijo komunistov

Dne 13. 12. 1964 se je končal v Beogradu VIII. kongres ZKJ, ki pomeni temeljit obračun šestlet-

nega obdobja graditve socializma, na čedalje bolj trdni osnovi delavskega samoupravljanja in usmeritev zavestnih socialističnih sil za prihodnje obdobje.

Vseh šest dni se je zrcalila v delu kongresa nadvse pomembna ugotovitev, da je postal sistem samoupravljanja in neposredne socialistične demokracije osnova našega razvoja. Delavsko samoupravljanje je doseglo takšno stopnjo, da je za nadaljnji napredek proizvodnje potrebna delovnim kolektivom še večja samostojnost pri razpolaganju z materialnimi sredstvi. Zelo pomembna je ugotovitev in naloga, da se celotno gospodarsko in politično življenje Jugoslavije prilagodi sistemu samoupravljanja.

Nemogoče je v tem kratkem času analizirati celotno delo VIII. kongresa. Priznati pa moramo, da je redko kateri politični dogodek tako pritegnil pozornost prebivalcev kot VIII. kongres. K temu so pripomogli ne samo popolna javnost kongresa, ampak tudi odkritost, iskrenost in kritičnost, ki označuje tako referate kot razprave in resolucije. Na nas komuniste in prebivalce so najmočneje učinkovali razgovori na kongresu o razvoju demokracije in samoupravljanja, o krepitvi vloge naprednih proizvajalcev, o delitvi in življenjskem standardu. Zlasti se je opazilo in odobravalo poudarke o odgovornosti komunistov v boju proti negativnim pojavom in raznim napakam v družbenem življenju, o krepitvi enotnosti in demokracije v vrstah Zveze komunistov.

Nove investicije naj dopolnijo dosedanje

Tudi v podjetju smo sprejeli v tem času pomembne odločitve kot: sprejetje statuta podjetja, volitve ODS in CDS, povišanje osebnih dohodkov, zaključevanje avtomatizacije tkalnic in kot največja pridobitev — prehod na skrajšani delovni teden na 45 ur oziroma na prosto vsako tretjo soboto od 1. oktobra 1964 dalje.

Veliko je govora o sistemu investiranja. V našem podjetju smo v preteklem obdobju v glavnem investirali v avtomatizacijo tkalnic in sicer preko 1 milijardo 200 milijonov. To je bilo vsekakor nujno potrebno za uveljavitev našega podjetja na notranjem in zunanem tržišču. To nam je narekovala mednarodna delitev dela, ki iz konkurenčnih razlogov ne pozna usmiljenja. Danes lahko ugotovimo, da so bila sredstva dobro naložena in smo že dosegli določene rezultate. To lahko tudi ocenimo kot daljnovidnost upravljalcev in močno uveljavitev samoupravnih organov v sedanjem sistemu. Naša naloga je, da te pridobitve še pospešeno in čim bolj izkoristimo in da bodo končni rezultati z izpopolnjeno organizacijo, še boljši. Naše nadaljnje investiranje naj v prihodnje zaja-

me tista področja, ki jih ob sedanjem velikem investiranju, iz objektivnih razlogov nismo rešili. To je n. pr. transport, razna ozka grla, razne avtomatske naprave (dalje na 2. strani)

IZ VSEBINE

- Letna konferenca ZK v Tekstilindusu
- Proizvajalci sprašujejo
- Izredna seja CDS
- Nekateri rezultati prvega obdobja skrajšanega delovnega časa
- Od surove do gotove tkanine
- Občni zbor aktiva ZB
- Zdaj je še čas
- Kako je s počitniškim domom v Fiesi?
- Toplo spalno perilo
- Kako naredimo igračke
- Kako sami razvijemo film
- Novoletne čestitke in zahvale
- Leteči čolniček
- Nagradna križanka
- Odgovor upokojujencem

Izredna seja CDS

29. decembra je bila na predlog operativnega vodstva podjetja sklicana izredna seja CDS podjetja.

Na dnevnem redu je bila ena sama točka, in sicer: **PROBLEM NOVOLETNE NAGRADE.**

Verjetno se še vsi spominjamo, da je prišlo do negodovanja članov našega kolektiva že leta 1963, ko je tovarna ISKRA za Novo leto izplačala nagrade vsem članom kolektiva. Takoj v začetku leta 1964 je bil zato v našem podjetju podan predlog, naj člani sami odločijo, katero izmed dveh variant žele: ali da se sproti izplačajo vsa razpoložljiva sredstva za osebne dohodke ali pa da se prihrani določen znesek za nagrade ob večjih praznikih, kot sta 1. maj in Novo leto. Takrat je bilo dovolj jasno obrazloženo, da druge možnosti ni, ker po pravilniku o DELITVI ČISTEGA DOHODKA IN DELITVI OSEBNEGA DOHODKA ni na razpolago posebnih ali dodatnih sredstev za takšne nagrade. Obratni delavski sveti so imeli obe možnosti na izbiro, vendar so se vsi člani odločili za prvo varianto in razumljivo izplačevali vsa sredstva sproti.

Človek bi zato pričakoval, da se je prvič večina članov kolektiva s takšnim sistemom strinjala, in drugič, da je sistem tudi razumela.

Kot bomba je koncem leta 1964 udarilo med člane našega kolektiva dejstvo, da tovarna »ISKRA« namerava izplačati za Novo leto (1964-65) po 12.000 dinarjev, na člana kolektiva, kljub finančnim težavam, v katerih se nahaja in kar praktično vemo vsi člani komune. Ta vest je razumljivo razburila tudi mnoge člane našega kolektiva, češ: »Kako zmore dati novoletno nagrado ISKRA, naše podjetje pa ne, čeprav garamo v tri izmene in v težjih delovnih pogojih, čeprav stojimo bolje tudi finančno?« Ljudje so postavili zahtevo, da tudi naše podjetje izplača nagrado. (dalje na 4. strani)

Proizvajalci sprašujejo

Rubriko PROIZVAJALCI SPRAŠUJEJO smo uvedli zato, da bi omogočili članom kolektiva pojasnila in obrazložitve na vsa tista vprašanja, ki jih zanimajo in morda ovirajo, na katera pa — zaradi tega ali onega razloga — ne uspejo dobiti pravih odgovorov.

Da je takih vprašanj in problemov veliko, je dejstvo. Na žalost pa proizvajalci nočeje koristiti te možnosti, čeprav je enostavna in koristna.

Uredniški odbor je lani sprejel sklep, da je treba objavljati hkrati vprašanja in odgovore. Zaradi tega sklepa je prišlo do naslednjih težav: če smo dobili vprašanje nekaj dni pred oddajo gradiva za številko, ni bilo možno dobiti pravočasno tudi odgovor. Mesec dni kasneje pa je vprašanje zastarelo in potem nismo objavili niti eno niti drugo. Druga, bolj resna težava pa je naslednja: če smo vprašanje objavili, nam odgovora skoraj ni mogel odreči tisti, ki je bil nekako poklican in prisiljen, da ga napiše. Zgolj na prošnjo urednika pa omenjeni ne reagirajo vedno pozitivno. Zaradi naštetih momentov bomo v prihodnje objavljali, če bo možno: vprašanja in odgovore in tudi sama vprašanja.

(dalje na zadnji strani)

Uredništvo

investiranje naj v prihodnje zaja-

Nekateri rezultati prvega obdobja skrajšanega delovnega časa

Minili so trije meseci, odkar smo v našem podjetju prešli na skrajšan delovni čas. Namesto 48 ur na teden, delamo sedaj le 45 ur, ali kakor je to pri nas urejeno — vsako tretjo soboto smo prosti. Za nam je eno četrtletje dela v novih pogojih in takšno obdobje je dovolj dolgo, da nam podatki o gibanjih na različnih področjih gospodarjenja lahko pokažejo dovolj jasno in zanesljivo sliko o tem, kaj smo dosegli in česa še nismo dosegli v primerjavi z rezultati pred skrajšanjem delovnega časa. V naslednjem navajamo najznačilnejše podatke o gibanju proizvodnje in gospodarjenja v podjetju v obdobju oktober — december v primerjavi s prvim polletjem istega leta. To bo v glavnem opis tega gibanja, dočim boste o pogojih in problemih gospodarjenja v preteklem letu lahko brali v sestavku tehničnega direktorja Antona Čareta v prihodnji številki časopisa.

Pri kazalcih, ki jih bomo videli, je treba vedeti tudi, da ob-

dobji, ki ju primerjamo, nista smo v povsem primerljivi. Zadnje tromesečje v letu ima namreč nekatere značilnosti, ki ga ločijo od drugih obdobjev v letu; tako na primer na splošno intenzivnejšo proizvodnjo, na katero pa negativno vplivajo pospešeno izkoriščanje zaostalih dopustov, priprave na proizvodni program novega leta, inventura in prazniki itd. Poleg tega pa je na letošnji konec leta negativno vplivalo tudi izredno neurejeno in kritično stanje v oskrbi z osnovno surovino — bombažem (ki pa se ob začetku tega leta še ni nič izboljšalo).

I. Povprečna dnevna proizvodnja

Preje smo proizvajali dnevno (računano na koledarske delovne dneve) približno enako količino kot pred skrajšanjem delovnega časa. Merjeno v efektivnih kilogramih je indeks proizvodnje

(dalje na 3. strani)

Udeleženci letne konference ZK v Tekstilindusu

Letna konferenca ZK v Tekstilindusu

(nadaljevanje s 1. strani)

ve na strojih itd. Ti problemi v celoti ne predstavljajo velikih finančnih sredstev, so pa za nadaljnje dvigovanje storilnosti dela zelo pomembni, ter jih ni za podcenjevati.

Samoupravljanje je treba dati večjo materialno podlago

Zelo važno vprašanje, ki se postavlja pred nas komuniste, je vprašanje nadaljnega uveljavljanja in razvijanja organov samoupravljanja v podjetju. Pri tem smo dosegli pomembne uspehe predvsem v uveljavljanju ODS, čeprav smo le-te prvič volili šele v letu 1961, do takrat pa so obstojali le imenovani aktivni ODS, s kompetenco svetovanja. V tem času se je preneslo precej pristojnosti centralnih organov na decentralizirane samoupravne organe, kar je vsekakor bistveno vplivalo na reševanje dnevnih problemov v proizvodnji in na rezultate, ki smo jih dosegli v preteklem času. Kompetence samoupravnih organov pa so se jasneje opredelile v statutu podjetja. Ugotavlja se, da so ODS dosegli takšno stopnjo razvoja pri izvajanju svojih nalog, da ne rešujejo samo vprašanja osebnih dohodkov, temveč z isto prizadevnostjo tudi druga vprašanja, ki so jih v začetku puščali ob strani: kvaliteta izdelkov, proizvodnja, zaposlovanje, varčevanje, vzdrževanje itd.

Posebno pozornost bi bilo treba posvetiti varčevanju z reprodukcijskim in drugim materialom, ker ni direktnega ekonomskega vpliva na posamezne EE in se rešuje bolj z apelji centralno, z ozirom na vpliv, ki ga ima ta problem ob sedanjem sistemu, le na skupni rezultat podjetja.

Decentralizacija tega problema je precej težavna, posebno z vidika sunkovitih skokov in neprestanega dvigovanja cen materialu, ker bi v takih primerih prišlo posamezne ekonomske enote v težak položaj. Vsekakor pa bi bilo potrebno, da se tudi tega problema lotimo, če ne zaenkrat v celoti, pa postopoma, vendar tako, da bi bile ekonomske enote bolj zainteresirane, kar pa bi se moralo vsekakor poznati tudi na osebnih dohodkih.

Pri tem bi omenil še cene osnovnih surovin, ki so v posameznih primerih, zaradi kompenzacijskih poslov dirigirane, koristi pri tem pa ima le celotna skupnost, dočim pa takšno dirigiranje cen oziroma poviševanje bremeni le podjetje, ki mora zato pokriti takšno razliko s svojo storilnostjo, da obdrži isti osebni dohodek, oziroma da osebni dohodek v podjetju celo ne pade. Pri tem bi še omenil birokratska stališča posameznih uslužbencev institucij, ki imajo še določen vpliv na razdeljevanje surovin, kako neodgovorne izjave dajejo našim predstavnikom podjetja, kot npr.: V mesecu decembru je bilo kritično stanje glede surovin, čeprav je bil bombaž zložen z lažij in je bilo nemogoče vsega pravilno vskladiščiti. Na prošnjo predstavnikov podjetja za dodelitev bombaža, ker bomo sicer zaradi pomanjkanja surovin ustavili proizvodnjo, je nek uslužbenec odgovoril cinično: »Pa kaj se to mene tiče!«

V zadnjem času je bilo že precej razprav, da bi sredstva za vzdrževanje strojev in strojnih naprav, kakor tudi delno sredstva, ki se porabijo za izdelke v naših delavnicah, decentralizirali, ker bi imeli od tega več koristi, kot pa v sedanjem sistemu. Ob tem bi istočasno reševali problem nagrajevanja sedaj vezane ekonomske enote »vzdrževalni obrati«. Opaža se, da posamezne ekonomske enote smotrnimi uporabi sredstev za vzdrževanje ne posevčajo še dovolj pozornosti in tako nastajajo precejšnje izgube, ki bremene celotno podjetje.

Z decentralizacijo sredstev za vzdrževanje bi spodbudili ekonom-

ske enote k smotrnemu gospodarjenju in varčevanju s temi sredstvi. Poleg tega pa bi morali uvesti sistem, po katerem bi proizvodne ekonomske enote plačevale usluge za vzdrževanje vzdrževalnim obratom. S tem bi bila ta ekonomska enota v celoti plačana po učinku in bi si bolj prizadevala za hitro in učinkovito izvedbo naročenih del. V takem sistemu bi potem lahko v celoti izpegljali nagrajevanje po učinku tudi znotraj te EE.

Za zaključek po vprašanju upravljanja podjetja po samoupravnih organih lahko poudarimo, da je samoupravljanje doseglo stopnjo, pri kateri ne bi mogli več naprej uspešno opravljati funkcije, ki jo je zaupala družba, če bi delovnim kolektivom še nadalje kratili samostojno razpolaganje s potrebnimi materialnimi sredstvi, oziroma če ne bi le-ti razpolagali s potrebnimi sredstvi

Osebnih dohodki morajo odražati uspešnost dela v podjetju in med podjetji

Glavni problem, s katerim se je boril naš kolektiv v preteklem letu, je bilo gibanje in višina osebnih dohodkov zaposlenih. Ta problem ni izstopal zaradi gibanja osebnih dohodkov znotraj podjetja, ker smo v tem času zabeležili le precejšen dvig osebnih dohodkov napram prejšnjemu časovnemu obdobju, temveč se je v glavnem nanašal na nesorazmerja z ostalimi panogami industrije v komunih. Ne mislimo, da bi morale biti vse panoge z ozirom na osebni dohodek na isti višini, marveč, da se gibajo v nekem določenem sorazmerju.

Da so ta nesorazmerja obstojala, lahko potrdimo s tem, da je zlasti v prvem polletju prihajalo, tako rečeno, do masovnih odhajanj iz podjetja. To se pravi, da je fluktuacija delovne sile tako porasla v tem času, kar v prejšnjih obdobjih nismo zabeležili. Da je do takšnega stanja prišlo, je več vzrokov.

Najpoglavnejši vzroki za taka nesorazmerja so bili v neenakopravnem položaju gospodarjenja in sicer na eni strani plafonirane cene, na drugi strani pa brez pravega vpliva na nakup surovin, dočim imajo določene panoge v tem oziru večje možnosti, predvsem v prostem formiranju cen svojih izdelkov.

To je ena možnost, da se neka

Kako so se gibal osebni dohodki v našem podjetju, nam prikazuje naslednja tabela:

Ekonomska enota	Januar 1964	November 1964
Predilnica I	31.915	39.367
Predilnica II	26.816	39.698
Tkalnica I	28.474	41.376
Tkalnica II	27.162	39.644
Plemenitilnica I	29.653	44.366
Plemenitilnica II	30.164	44.266
Gravura	43.074	63.873
Termo centrala	40.638	59.012
Vzdrževalni obrat	32.676	51.092
Uprava	37.091	54.026
Skupaj	30.032	43.644

Navedeni zneski so izračunani na osnovi dejansko izplačanega osebnega dohodka in preračunani na 208 plačanih delovnih ur. V te zneske tudi ni vračunana rezerva, ki jo imajo ekonomske enote in prav tako niso upoštevani ostali izdatki, ki bremene osebne dohodke. Skupaj je znašal osebni dohodek v januarju torej 33.713 dinarjev, v novembru pa 44.427 dinarjev.

Iz podatkov je razvidno tudi, da je novembrski osebni dohodek za cca 45% višji od povprečnega osebnega dohodka v letu 1963. Na podlagi tega lahko ugotovimo, da smo dosegli lepe rezultate, ter se je stanje zlasti v drugem polletju preteklega leta vidno izboljšalo. Vendar pa se s temi rezultati ne smemo zadovoljiti in je potrebno, da v letošnjem letu pokrenemo vse potrebno, da dvignemo povprečni OD v podjetju na 50.000 din mesečno. Te možnosti

za nadaljnji razvoj in razširitev proizvodnje. Nadaljnji razvoj razširjene reprodukcije bo lahko uspešen samo v primeru, da bodo kolektivi razpolagali s sredstvi, do katerih imajo pravico tudi po ustavi. Zato je potrebno vlagati nove napore v smeri nadaljnje razvijanja in poglobljanja samoupravljanja, da bomo hitreje in uspešneje napredovali. To pomeni, da imamo komunisti naloge, da se dosledno zavzemamo za nadaljnji razvoj in krepitev materialnih osnov in odnosov, v katerih se proizvajalci vse bolj dvigajo na raven svobodnih in zavestnih upravljavcev družbenih zadev, v katerih mora taka upravljavska vloga vsakega delovnega človeka vloga in neposredneje priti do veljave. Komunisti pa moramo biti pripravljeni na te spremembe, kajti pojavile se bodo nove težave, protislovja, idejni in politični problemi, ki bodo nastajali iz takšnih odnosov.

panoga favorizira z določenim namenom, vendar pa je v tem primeru nepravilno, da se to brez vsake zasluge kolektiva, preliva v osebne dohodke, medtem pa panoga kot takšna, ostaja na isti tehnični ravni.

Delni vzrok težavam glede osebnih dohodkov v našem podjetju je bil tudi v tem, da je bila v I. polletju rekonstrukcija tkalnic še v največjem razmahu in je šele v II. polletju začela dajati prve sadove vseh naporov. To nam je omogočilo, da so v drugem polletju dvignili osebni dohodek zaposlenim za cca 15%. Ta dvig osebnih dohodkov pa se je sprovaljal linearno. S tem smo dosegli, da so se najnižji osebni dohodki dvignili nad 25.000 in se v zadnjem času približujejo 30.000 din. Linearni dvig osebnih dohodkov pa poraja novo težavo, ki se že pojavlja in sicer v tem, da se je razpon osebnih dohodkov skrčil od cca 1:5,5 na 1:4,5, ter je razlika med delovnimi mesti minimalna. To povzroča nezainteresiranost med člani kolektiva, češ, saj se ni vredno toliko truditi, saj je skoraj vseeno kaj delaš: ali opravljaš visokokvalificirano, ali pa kvalificirano. Temu problemu bo treba posvetiti posebno pozornost in ob prvi možnosti spraviti osebne dohodke na normalna medsebojna razmerja.

imamo, samo izkoristiti jih je treba.

Na kratko bi še omenil individualno nagrajevanje. Res je, da imamo sistem nagrajevanja izpolnjen za fizično ali polfizično delo, dočim pa nimamo sistema nagrajevanja za umsko delo. Tukaj mislim predvsem na strokovne službe. Svoječasno smo imeli tudi na tem področju določene stimulacije, ki so razen redkih izjem, ugodno vplivale na gospodarjenje v podjetju. To pa smo z nepremišljenimi smernicami ukiniteli. Dejstvo je, da nagrajevanje umskega dela ni enostavno in se ob tem poraja cela vrsta težav. Vendar bi morali k temu problemu v letošnjem letu odločneje pristopiti. Od pravilnega nagrajevanja bi imel kolektiv vsekakor korist. Ni pa rečeno, da bi morali že v tem letu izdelati sistem nagrajevanja za vse. Če nam uspe stimulirati vsaj 25%

ali 30% obstoječih del, je to že določen uspeh na tem področju.

Izvoz življenjska nujnost

Za še večje nadaljnje uveljavljanje naših proizvodov na zunanjem tržišču bodo potrebni še večji napor celotnega kolektiva in posebej še članov ZK, zlasti v pogledu izboljšanja kvalitete. Kakšne uspehe smo dosegli na tem področju v lanskem letu, nam prikazujejo naslednji podatki:

V letu 1964 smo izvozili z direktnim izvozom 7.721.141,8 tm blaga, v vrednosti 1.602.731 \$. S prodajo preko konfekcij pa 1.000.000 tm blaga v vrednosti 250 tisoč dolarjev. Skupno smo torej izvozili 8.721.141,8 tm oziroma 7.192.941 m² blaga v skupni vrednosti 1.852.731 \$. Torej smo izvojni plan izpolnili s 102,6%. Po novih predpisih, ki pa še niso dokončno sprejeti, se predvideva za to leto 50% samofinansiranja deviznega poslovanja oz. kritje vseh uvoženih surovin. Do sedaj je to znašalo za podjetje samo 40%. V kolikor bodo predvideni predpisi sprejeti, pomeni to za naše podjetje, da bo potrebno izvoziti za cca 30% večjo količino, kot v letu 1964, oziroma v skupnem znesku za cca 2.400.000 \$. Za realiziranje te naloge pa bo potrebno vsestransko angažiranje vseh članov kolektiva. Pri tem pa se postavlja vprašanje posledic na domačem tržišču, glede osvajanja domačega tržišča, če se ti predpisi, kot je pri nas v navadi, hitro menjajo.

Naloga proizvodnje — boljši in rentabilnejši proizvodi

Rezultati proizvodnje nam kljub vsem težavam, ki so se pojavljale tekom leta (montaža, dostavljanje nekompletnih strojev, slabi deli strojev, pomanjkanje utenzilov, preje itd.), kažejo ugodno situacijo, hkrati pa dokazujejo, da so izhodišča pri planiranju proizvodnje za leto 1964 temeljila na realnih možnostih oziroma kapacitetah. Vsekakor je na take rezultate vplivala veliko večja angažiranost komunistov pri postavljanju in obravnavanju planskih nalog že ob koncu preteklega leta, tako je bil start intenzivnejši že od začetka leta, v primerjavi z letom nazaj.

V letu 1964 nam je tudi uspelo opustiti oziroma omejiti proizvodnjo najcenejših nerentabilnih artiklov in jih nadomestiti s kvalitetnejšimi in rentabilnejšimi proizvodi. To se delno kaže na finančnih rezultatih v II. polletju. Prav sprememba asortimana pa je bistveno vplivala na finančni plan za letošnje leto.

To nam dokazujejo naslednji podatki:

Družbeni brutto proizvod je znašal:

Realizacija 1963 — 3.356 zaposlenih — 11.744.000.000 oziroma 2,108 milij. OD — 3.466.354 na 1 zaposl.
Po oceni 1964 — 3.267 zaposlenih — 12.150.000.000 oziroma 2,360 milij. OD — 4.418.980 na 1 zaposl.
Po planu 1965 — 3.230 zaposlenih — 14.450.000.000 oziroma 2,897 milij. OD — 4.418.960 na 1 zaposl.
Torej znaša planiran dvig v letu 1965 cca 20% tako pri družbenem proizvodu, kakor tudi pri osebnem dohodku napram letu 1964.

To je predvsem zasluga spremenjenega asortimana tkanin in boljše kvalitete blaga, saj se količinski plani niso bistveno povečali, dočim pa se bo število zaposlenih celo znižalo.

Rezultati ob skrajšanem delovnem času — zadovoljivi

Sklep polletne konference o postopnem prehodu na skrajšani delovni čas je bil realiziran s 1. ok-

Delo na flajerjih v predilnici I.

tobrom, kot je že v uvodu navedeno. Ta ukrep je ugodno vplival na vzdušje med člani kolektiva. Rezultati tega prehoda niso še povsem zadovoljivi, posebno kar se tiče same proizvodnje. Podatki kažejo, da je proizvodnja še za cca 2% nižja od proizvodnje v 48-urnem delovnem tedniku dočim nekateri drugi elementi, kot vrednost proizvodnje itd. prikazujejo precejšen napredek. Studij za končni prehod na 42-urni delovni tednik ne sme obstati na mrtvi točki, ampak ga je treba neprekinjeno nadaljevati. Iskati je treba vse možnosti, da bi že v letošnjem letu prešli na popolni 42-urni delovni čas.

Novoletni problem

Potrebno je tudi, da današnja konferenca bolj temeljito razpravlja o dogodku, ki se je odigral na dan 29. 12. 1964, ko določeno število članov kolektiva po odmoru ni hotelo nadaljevati z delom, dokler niso dobili obljube, da dobijo nekaj denarja za novoletno nagrado. Zaradi tega se je moral še isti dan sestati CDS, ki je sklenil, da se vsakemu zaposlenemu izplača znesek 6.000 din iz sredstev, ki bi jih lahko uporabili za družbeni standard članov kolektiva.

Že v letu 1963 je prišla iz istih oddelkov ta zahteva, vendar v lažji obliki kot pa sedaj. Res je tudi, da se je ta problem obravnaval v občinskem merilu in lokalnem časopisu, vendar brez uspeha, kar nam dokazujejo tudi letošnje izplačane novoletne nagrade. Res pa je tudi, da vsak kolektiv sam odloča o notranji delitvi dohodka in vidimo trenutno stanje, vsega ostalega pa ne. Da se takšni izpadi v bodoče preprečijo, je pač potrebno centralno rezervirati določena sredstva in jih izplačati n. pr. za 1. maj in za novo leto, vendar to ni bistveni problem. Problem je način, kako je bila postavljena ta zahteva. Postavlja se vprašanje, čemu imamo organizacije in samoupravne organe v podjetju. Nad tem izpadom se je potrebno resno zamisliti.

Zaključek

TK je imel v svoji mandatni dobi 20 sej. V tem času je zlasti obravnaval tekoča vprašanja in dogajanja v podjetju, ker le na ta način je bilo možno odklanjati in reševati posamezne probleme. Najaktualnejša dogajanja in probleme ni reševal direktno, temveč z angažiranjem komunistov, ki delajo v organih samoupravljanja in ostalih družbeno političnih organizacij itd. Na seje TK so bili

(Nadaljevanje na 3. strani)

Letna konferenca ZK v Tekstilindusu

(nadaljevanje z 2. strani)

vabljeni tudi sekretarji OOZK podjetja. V bodoče naj se novi TK poslužuje tudi aktivov za razčiščevanje določenih vprašanj. Kjer pa je na določenem področju malo komunistov, naj bi se na take razprave vabili tudi strokovnjaki.

Vseh članov ZK je v podjetju 229, ki so vključeni v 9 osnovnih organizacij. Od skupnega števila je 70 žena. V času med obema konferencama je bilo na novo sprejetih 10 članov. Kaznovani so bili 4 izključeni pa 3 člani. Iz ZK so izstopili 3 člani. Ugotavlja se, da smo bili premalo aktivni pri sprejemanju novih članov, ali pa se preveč toga pridržujemo stališč za sam sprejem. Prevečkrat čakamo, da bo postal član kolektiva vsesplošno aktiven in šele kot takšen ima pogoje za spremembo članstva ZK.

Nadalje se še vedno ugotavlja, da se aktivnost precejšnjega števila članov ZK odraža samo v prisotnosti na sestankih osnovnih organizacij in plačevanju članarine. To pa ni odraz odpora do dela, ampak je to odraz nizke idejne ravni članov.

Se vedno se pojavljajo primeri, da posamezni komunisti prav za-

radi nerazgledanosti in pasivnosti vnašajo ali povzročajo zmedo med člani kolektiva.

Prav tako se še pojavljajo primeri med komunisti, da so komunisti, dokler ne dosežejo osebnih ciljev, oziroma ne zadostijo svojim interesom, potem pa mu ni težko najti izgovora za izstop, za vrnitev članske izkaznice, ali pa za neaktivnost.

Pri TK delujejo tudi 4 komisije in to kadrovska, ideološka, organizacijska in gospodarska komisija. Komite je večkrat obravnaval razne materiale ali stališča, ki so jih pripravile posamezne komisije. Pri tem smo imeli določene uspehe.

Vse osnovne organizacije so imele svoje redne letne konference in lahko trdimo, da so v večini primerov zelo aktivno obravnavale dosežanje dela, kakor tudi zavzemala jasna in zdrava stališča za bodoče delo. Predvsem so se dobro obravnavali proizvodni problemi in naloge.

TK poudarja, da komunisti ne bi mogli odigrati aktivne in pozitivne vloge, če se temeljito ne seznanimo z materiali VIII. kongresa ZKJ. Zato je potrebno, da se k tej razpravi čimprej pristopi.

še izredno močne centralistične tendence in da bo pod takimi pogoji industrija le težko prešla na samostojno nakupovanje bombaža, barv, kemikalij in utenzilij.

Tov. Stane Mirt je v svoji diskusiji glede na veliko fluktuacijo v podjetju menil, da bi bilo dobro razmisliti ali ne bi kazalo vpeljati v sistem nagrajevanja dodatek na službena leta v podjetju ali na stalnost. To ni bilo po njegovem mnenju ekonomičnejše kot vedno znova priučevati nove delavce.

Tovariš Anton Rakovec je govoril med drugim o slabosti naših samoupravnih organov, kjer aktivno sodeluje premalo ljudi. Izrazil je prepričanje, da ljudi premalo vzgajamo in jim premalo pomagamo, da bi se uveljavili v samoupravnih organih. Menil je, da na razna vprašanja proizvajalcev odgovarjamo na sestankih in na sejah preveč na kratko in s premalo razumevanja odvrčamo ljudi od diskusije.

Tovariš Marjan Tomažin je govoril o skromnih rezultatih politične šole, ko je od 40 vpisanih, končalo šolo le 19 članov. Govoril je tudi o bodočih investicijah in poudaril potrebo po takih investicijah, ki bi odpravile obstoječa ozka grla in omogočile izboljšanje kvalitete proizvodov.

Tovarišica Ančka Rozmanova je diskutirala o vzgoji članov samoupravnih organov. Organiziran je bil poseben seminar zanje, vendar je mnogo članov samoupravnih organov, med njimi tudi članov ZK neodgovorno izostalo. Tak seminarji naj bi postali stalna oblika izobraževanja vseh novih članov organov samoupravlja-

nja. Dali naj bi jim vsaj najosnovnejša znanja iz ekonomike in upravljanja, sicer se bodo še vnaprej pojavljale pomanjkljivosti in razni »dogodki«.

Poudarila je tudi potrebo, ki se je začela z izdelavo statuta podjetja, ki ga pa moramo dopolniti s pravilniki, ki so v njem predvideni. Nadalje se je dotaknila dela mladine, ki po svoji uspešni letni konferenci ni več aktivna in poudarila, da morajo člani ZK nuditi mladini vso potrebno pomoč.

Tovariš Viktor Kompore je govoril o nujnosti povečanja produktivnosti dela in poudaril, da je treba bodoče investicije usmeriti tja, kjer bodo zagotovile povečanje produktivnosti. Uspešno smo zaključili avtomatizacijo tkalnic, sedaj pa je treba urediti in modernizirati oddelek priprave, da bodo nove statve lahko dale od sebe vse kar zmorejo. Izboljšati bo treba tudi organizacijo dela in ustvariti pogoje za postopno povečevanje statvenega sistema, ki sedaj še ni zadovoljiv.

Tovariš Marjan Strniša je v svoji razpravi pokazal na neenačkopraven položaj tekstilne industrije v primerjavi z drugimi panogami industrije, gospodarstva in neproizvodnih delovnih organizacij, ki se odraža v velikih razlikah v osebnih dohodkih in sploh v njihovem materialnem položaju.

Omenil je tudi neupravičene zasluzke posrednikov, ki ustvarjajo prevelika sredstva na račun proizvodnih podjetij. Nadalje se je dotaknil slabe kvalitete surovin in težav, ki jih povzročajo.

Ob koncu je v razpravo posegel tudi tov. Vili Tomat, član občinskega komiteja ZK. Govoril je o nalogah, ki jih je postavil osmi Kongres ZKJ v zvezi z nadaljnjim izpopolnjevanjem gospodarskega sistema, ki naj postopno privede gospodarske organizacije v položaj, da bodo ome glavni nosilec gospodarskih gibanj. Govoril je tudi o položaju, v katerem se nahajajo druge gospodarske organizacije, o delu občinske skupščine pri proučevanju in reševanju gospodarske problematike v komunizmu, o aktualnih nalogah komunistov pri utrjevanju in poglobljanju delavskega samoupravljanja. Odgovoril je ali vsaj skušal je odgovoriti tudi na mnoga vprašanja, ki so jih v svojih razpravah postavili nekateri diskutantje.

Po končani razpravi je konferenca izvolila tudi nov tovarniški komite, ki šteje tako kot dosežani, 13 članov. Izvoljeni so bili: Jošt Bajželj, Polde Bajželj, Mira Baratanič, Stane Engelman, Darinka Fajdiga, Marija Gorenc, Anton Kavčič, Ivan Lukančič, Srečko Mesarič, Anton Rakovec, Tine Rojina, Ana Rozman in ing. Milan Turel. T. M.

Poročilo o razpravi

Po običajni zadržki ob začetku razprave se je diskusija kmalu razmahnila. Takoj prvi govornik je načel problem, ki je bil nakanan tudi v referatu in je takorekoč visel v zraku. To je bil izpad v obratu II, ko so delavci in delavke v tkalnici pred novim letom zahtevali in takorekoč izsilili delitev noveletnih nagrad. Tov. Boris Pertot, ki je prvi načel ta problem, je bil mnenja, da je ta »dogodek« (tako so nato imenovali ta problem skoraj vsi diskutantje) posledica prešibkega idejnega vpliva in delovanja komunistov v njihovi vsakdanji delovni praksi. Izrazil je tudi prepričanje, da z delitvijo 6.000 din za Novo leto problem kot tak prav gotovo ni bil rešen. Ta problem so obravnavali nato še drugi diskutantje in podali naslednjo analizo »dogodka« (če misli vseh diskutantov strnemo v celoto): do zahteve po izplačevanju noveletnih nagrad je prišlo predvsem zaradi tega, ker so tudi v drugih podjetjih in v ustanovah delili noveletne nagrade. In delili so jih kljub priporočilom občinske skupščine in političnih organizacij. Konferenca pa je obsodila način, kako je bila v našem podjetju ta zahteva postavljena in je ugotovila, da za tak način reševanja problemov nosijo velik del odgovornosti tudi komunisti v podjetju. Na konferenci je kljub nekaterim pomislekom prevladovalo prepričanje, da za čas, dokler sistem nagrajevanja brez noveletnih in drugih takih nagrad ne bo dosledno osvojen v vseh podjetjih v komunizmu pa tudi v ustanovah, bo vseeno treba rezervirati določena sredstva za delitev ob takih prilikah.

Problem noveletnih nagrad pa kljub temu, da so se ga dotaknili skoraj vsi diskutantje, ni odvrnil pozornosti konference od drugih važnih problemov.

Tov. Anton Miklavčič je govoril o delovnih rezultatih po uvedbi skrajšanega delovnega časa in izrazil mnenje, da podatki, čeprav še ne popolni, kažejo, da smo na pravi poti pri reševanju nalog, ki smo si jih zadali s prehodom na skrajšani delovni čas. Nekako obdržali smo obseg proizvodnje, občutno izboljšali kvaliteto in asortiment, nismo pa še dosegli zadovoljivih rezultatov pri večanju produktivnosti dela. Izrazil je mnenje, da produktivnosti dela ne moremo povečati zgolj z večjim fizičnim naprežanjem, ampak, da bo treba čimprej ter dosledno in temeljito realizirati ukrepe glede organizacije dela in izpopolnitve strojnega parka, ki smo jih predvideli v ta namen in kateri še niso v celoti realizirani.

Tov. Rudj Polak je menil, da bo v letošnjem letu treba posvetiti vso skrb izboljšanju organizacije dela ter tako zagotoviti, da nam bodo velike investicije, ki smo jih doslej vložili v proizvodne obrate, dale čimveč.

Nato se je dalj časa zadržal ob nevdržnih razmerah, ki vladajo na področju oskrbovanja tekstilne industrije z bombažem in drugim reprodukcijskim materialom iz uvoza. Nerešeno je vprašanje deviznega samofinanciranja, ker še danes ne vemo, ali bo morala tekstilna industrija kriti z izvozom 40% potrebnih deviznih sredstev za uvoz tako kot lani ali 50% ali še več. Zavlačenje za rešitvijo tega vprašanja ima lahko zelo težke posledice pri izpolnjevanju proizvodnih, s tem pa tudi izvoznih nalog v tekočem letu. Dosedanji centralistični sistem nabave surovin preko »Materialnih rezerv« v Beogradu se je pokazal popolnoma neživljenjski. Podjetja so morala prevzemati surovine od »Materialnih rezerv« ne glede na asortiment. To je povzročalo podjetju ogromne težave in škodo, prvič zaradi stalne menjave mešanice, drugič pa zato, ker smo morali večkrat uporabljati slabši bombaž za kvaliteto zahtevno prejo in nasprotno, drag bombaž za prejo nižjih kvalit. Poleg izgub, ki smo jih imeli zaradi takega poslovanja, je trpela ob slabi preji tudi proizvodnja in produktivnost v naših avtomatiziranih tkalnicah. Industrija si je zato prizadevala, da vzame nakup bombaža v svoje roke. S prvim januarjem bi »Matrez« moral prenehati z nakupom bombaža za industrijo in bi obdržal le še skrb za državne materialne rezerve. Pri tem pa se je zgodilo tole: dobro nam je znano, da Matrez v vsem obdobju ko je oskrboval tekstilno industrijo z bombažem, nikoli ni imel pokritih svojih rezerv. Njegova skladišča so bila v glavnem prazna, dobršen del rezerv pa se je nahajal v skladiščih podjetij. S prehodom na sistem samooskrbe podjetij z bombažem pa je »Matrez« s pospešenim tempom pričel skrbeti za svoje materialne rezerve, natrpal svoja skladišča z bombažem in celo za silno vskladiščil bombaž kar na obali reškega pristanišča; pri tem je izkoristil vsa razpoložljiva devizna sredstva pri Narodni banki, bombaž pa takorekoč zaklenil pred proizvajalci. Podjetja so tako ob koncu prejšnjega in v začetku letošnjega leta ostala skoraj brez surovin. Na vse intervencije zaradi nastalega nevdržnega položaja so na upravi »Matreza« cinično odgovarjali: »Saj ste tako sami hoteli«. Vse to kaže, da so

Nekateri rezultati prvega obdobja skrajšanega delovnega časa

(nadaljevanje s 1. strani)

100,2, v baznih pa 99,4. Precej se je spremenil asortiment preje in povečala se je proizvodnja mikane (za 3,9%) zmanjšala pa proizvodnja česane preje (za 11,3 procenta). To je tudi vzrok za slabši rezultat v baznih kot v efektivnih kg.

V tkalnicah smo proizvedli dnevno za 2,4% manj tkanin kot v prvem polletju, vendar pa so te tkanine gostejše in širše, kar nam povesta podatka o številu vtkanih vrtkov (le 0,9% manj kot v prvem polletju) in povprečni širini tkanin (+0,4%).

Gotovih tkanin je prišlo iz plemenitilnice dnevno za 4,2% manj. Približno enak rezultat dobimo tudi, če primerjamo proizvodnjo tkanin v kvadratnih metrih (4,9% manj kot v prvem polletju).

Vrednost navedene proizvodnje (razen tkalnic, kjer vrednosti ne zasledujemo), kaže pri preji enako gibanje kot pri količini (0,4% manj kot dnevno v prvem polletju), dočim je vrednost tkanin dosežena boljše kot njihova količina (0,6% več kot v prvem polletju) kar kaže na to, da smo uspeli s preusmerjanjem na boljše artikule. Skupna vrednost osnovne proizvodnje (preja in tkanine), izražena na osnovi lastne cene nam torej še enkrat potrjuje, da smo glede obsega proizvodnje ostali na ravni, ki smo jo dosegali pred skrajšanjem delovnega časa.

Ce k temu dodamo še podatek, da smo zvišali odstotek regularnih tkanin v tem obdobju za 5,41%, potem imamo vso pravico, da smo s količinsko proizvodnjo zadovoljni.

II. Izkoriščanje kapacitet in produktivnost

Pri izkoriščanju kapacitet moramo ugotoviti, da nismo uspeli nadomestiti izpada, ki je nastal zaradi skrajšanega delovnega časa. V predilnicah je odstotek izkoriščanja obstoječih kapacitet (merjeno z vretenskimi urami) padel za 5,41%, v tkalnicah pa (merjeno s statvenimi urami) za 3,07%, v primerjavi s povprečjem I. polletja. Dočim je ta izpad v predilnicah dokaj enakomeren v obeh (razlika 1,19% v korist predilnice II) pa je v tkalnicah raz-

lika zelo občutna. Tkalnica I je s 84,87% izkoriščanja razpoložljivih kapacitet le za 1,2% pod povprečjem I. polletja, tkalnica II pa je nazadovala za 6,48% in je tako bilo njeno izkoriščanje razpoložljivih kapacitet v tem obdobju le 73,53%.

Podatki o produktivnosti govorijo o tem, da smo dosegli določen napredek na področju produktivnosti živega dela t. j. v količini proizvodov na uro zaposlenih na delu, nazadovali pa smo na področju tehnične produktivnosti, t. j. v količini proizvodov na časovno enoto obstoječih kapacitet.

V predilnicah je delovna produktivnost (v gr. na uro zaposlenega na delu) narasla za 1,7%, kar je razmeroma skromen rezultat, če upoštevamo, da je znašal izpad delovnega časa zaradi krajšega tednika v tem času cca 6%. Pri tem je predilnica I povečala produktivnost za 3,7%, predilnica II pa je celo nazadovala za 1,8%.

V tkalnicah je delovna produktivnost (votki na uro zaposlenega na delu) narasla za 7,2% in tako v celoti pokrila izpad delovnega časa. Pri tem se zlasti odlikuje tkalnica I z 12,3% večjo produktivnostjo kot v I. polletju, dočim je tkalnica II le obdržala nivo I. polletja (+0,1%).

Plemenitilnice so zaradi manjše proizvodnje in zaradi precejšnje povečanja števila zaposlenih nazadovale v produktivnosti, merjeno s m² na uro zaposlenega na delu in sicer plemenitilnica I za 4,8%, plemenitilnica II pa za 1,6% ali skupaj plemenitilnice za 3,2%. Podatki za plemenitilnice so vzeti brez opravljenih uslug, ki pa vsekakor močno izboljšajo tu prikazane rezultate.

Z ozirom na boljši asortiment proizvodov, ki se odraža v višji povprečni lastni ceni proizvodov je podjetje kot celota doseglo zadovoljiv rezultat v produktivnosti dela: računano na število zaposlenih po spisku smo obdržali

nivo iz prvega polletja, računano na zaposlene na delu pa smo prekoračili ta nivo za 6,6%.

Glede tehnične produktivnosti, kjer rezultati niso dobri, je najmanj nazadovala tkalnica II (votki na montirano statveno uro) in sicer le za 0,2%, največ pa predilnica II — za 9,2%. Za plemenitilnice podatkov ne računamo.

III. Zaposleni, izostanki in osebni dohodki

Število zaposlenih se je v obdobju skrajšanega delovnega časa povečalo v primerjavi s prvim polletjem le za 0,3% ali za 9 ljudi, kar je zelo dober rezultat in v skladu s osnovnimi načeli skrajševanja delovnega časa. Obenem se je tudi število nadur, kljub letni inventuri zmanjšalo za 4,7%.

Iz tega ugodnega povprečja izstopata predilnica I, ki je povečala število zaposlenih za 2% ter plemenitilnica I (za 3,9%) in plemenitilnica II (za 9,6%). Na drugi strani pa je tkalnica I znižala število zaposlenih v svoji EE za 4,6% in je poleg gravure edina EE, ki je imela v tem obdobju manj zaposlenih kot v I. polletju.

Izostanki (ne upoštevajoč dopuste) so bili v povprečju za 0,10% nižji kot v prvem polletju, pri čemer so precejšnje razlike med posameznimi EE. Zvišali so se v predilnici I (+32%), v tkalnici I (+1,17) in v gravuri (+2,85%), znižali v predilnici II (-1,97%), in tkalnici II (-1,84%), dočim so v ostalih EE ostali približno na isti ravni.

Osebni dohodki (izplačani za polni delovni čas) so se v tem obdobju povišali v povprečju za 33%. Vendar je do tega porasta prišlo predvsem s spremembami cenikov in osebnih ocenitev v juliju in avgustu, tako da so osebni dohodki v povprečju zadnjih treh mesecev le za ca. 5% večji kot so bili v mesecu septembru.

A. Miklavčič

Sodeluj v Tekstilcu!

Od surove do gotove tkanine (Nadaljevanje)

(Prosimo bralce, da nam oprostite, ker smo v prejšnji številki začetek tega članka objavili pod napačnim naslovom — OD BOMBAZA DO GOTOVIH TKANIN)

Pričnimo torej z opisom postopkov obdelave tkanin!

Dnevno proizvedene količine surovih tkanin prevzemamo v ekspeditu tkalnice in jih v posebnem skladišču zložimo ločeno po artiklih. Na osnovi dnevnih planov predelave se odtod prevažajo v nakladalnico, kjer določeno število kosov (komadov) istega artikla sešijemo in žigosamo s številko partije. Partija pomeni tisto količino (metražo) tkanine, ki je naročena za potiskanje z isto varianto nekega vzorca. Zimske tkanine moramo pred sešitjem še predkosmatiti (t. j. kosmatenje surovih tkanin).

Posamezne partije nato smodimo in razškrobimo. Glavni sestavni del smodilnega stroja sta 2 šamotna gorilnika, ki skozi rezo pihata plamen plinskega olja na obe strani tkanine po vsej njeni širini, ko ta s hitrostjo do 200 m/min. teče skozi stroj. Plamen posmudi vlaknenca, ki štrlijo iz površine tkanine, in jo tako naredi gladko in enakomernejšega izgleda.

Surove tkanine vsebujejo precejšnje količine škroba, katerega nanesejo v škrobnilnici tkalnice na osnovo, da jo laže tkejo. Ta škrob moramo sedaj odstraniti, da ne moti nadaljnjih postopkov predelave, predvsem beljenja in barvanja. V ta namen je za smodilnim strojem nameščena kad z raztopino sredstev, ki razgradijo škrob v vodotopne sestavine. Te kasneje iz tkanine izperemo. Tkanina teče skozi to raztopino istočasno, ko jo smodimo, nato pa se mehanično odlaga v betonske bazene v belilnici.

Beljenje je osnovna in najvažnejša faza obdelave tkanin, ker se morebitne nastale napake ne odražajo in poudarjajo v vseh nadaljnjih postopkih. Pri tem moramo iz bombažnih vlaken odpraviti prirodne voske in maščobe, ki bi sicer otežkočali njih omočenje z raztopinami za barvanje in tiskanje (hidrofilnost). Dalje se tu razgradijo ostanki semen, listov, stebel bombažnih rastlin, ki zaidejo med vlakna pri obiranju bombaža. Končno pa se tkanino še lepo pobeli. Celoten proces poteka v moderni belilni napravi na neprekinjen način, tako da tkanina iz bazena za razškrobljenje teče v pramenu skozi naslednje naprave: pralni stroj za izpiranje razgrajenega škroba, impregnirni stroj za namočenje tkanine z natrijevo lužino, kuhalni škorenj (J-box), pralni stroj za namočenje tkanine z belilno raztopino, belilni škorenj in zaporedna pralna stroja. Nato tkanino mehanična naprava odlaga v enega od štirih velikih bazenov. Oba škornja sprejmeta tako količino tkanine, da se ta kljub svoji veliki hitrosti pretoka skozi vso napravo (100 do 120 m/min.) zadržuje v njima eno in pol do dve uri, kar zadostuje, da se v prvem dobro prekuha z lužino in postane hidrofilna, v drugem pa se obeli z vodikovim prekisom.

Pobeljeno tkanino, ki je bila ves čas v pramenu, sedaj razpnejo po njeni širini tako, da jo vodimo skozi posebno odpiralno napravo, montirano na stropu. Takoj za tem teče tkanina med valji ožemalnega kalandra, ki jo ožame in zglati, nato pa odlaga na mize z železnim ogrodjem.

Naša belilnica je v posebni zgradbi ob tkalnici in tako ločena od ostalega obrata plemenitilnice. Zato moramo mize z beljeno tkanino voziti z viličarjem preko dvorišča v obrat za nadaljnjo predelavo.

Preden preidem na barvanje, moram omeniti dva postopka, povezana z belilnico: mercerizacijo in predkosmatenje. Mercerizacija je postopek, katerega podvržemo, popravilu, le finejše in dražje tkanine. Namen merceriziranja je, dati tkanini lepši lesk in boljšo trdnost ter zvišati njeno afini-

teto (sprejemljivost) do barvil. Suho, surovo ali beljeno tkanino vodimo v napetem stanju skozi dolg stroj, kjer se v prvem delu prepoji z močno raztopino luga, nato ožme in hladno ter vroče izpira.

Večkrat merceriziramo tudi cenejše artikle (n. pr. finette ali zastave) z namenom, da pri poznejšem barvanju dosežemo polnejše tone in da se zakrije mrtvi bombaž, ki se sicer lahko na barvani tkanini odrazi kot svetle pike in tako kvari njen izgled.

Predkosmatimo le zimske tkanine. S tem dobijo enakomerno kosmato rahlo volneno površino. Kosmatilni stroj ima kot glavni del veliko število kosmatilnih valjčkov, preko katerih, med njih vrtenjem, teče napeta tkanina. Površina valjčkov je obložena z zakrivljenimi jeklenimi iglami, ki se zatikajo v votek na površino. Ta postopek ponavljamo tolikokrat, da postane površina enakomerno kosmata in izvljučena vlakna dovolj gosta. Pri nošenju take tkanine imamo prijetno topli občutek. Kosmatimo lahko le eno stran tkanine (barhent, finette, duvetin) ali pa obe (flanela, molton).

Beljeno tkanino pripravimo za tiskanje. Tiskamo lahko na bel ali barvan fond. Tkanine barvamo na več načinov, kar je odvisno od tega, kakšne barvne skupine bomo uporabili. Vsa barvila namreč delimo v skupine glede na njihovo kemično sestavo, način uporabe in stalnost. Za tkanine, ki jih kasneje tiskamo, pridejo v poštev za barvanje le tista barvila, ki jih pri tiskanju lahko izjedkamo; to pomeni, da barvila na mestih, predvidenih z vzorcem pri tiskanju s posebnimi dodatki v tiskarskih barvah uničimo. Le tako namreč lahko, posebno na temnih fondih, dosežemo bele ali pestrre vzorce, saj bi jih sicer barva fonda prekrila.

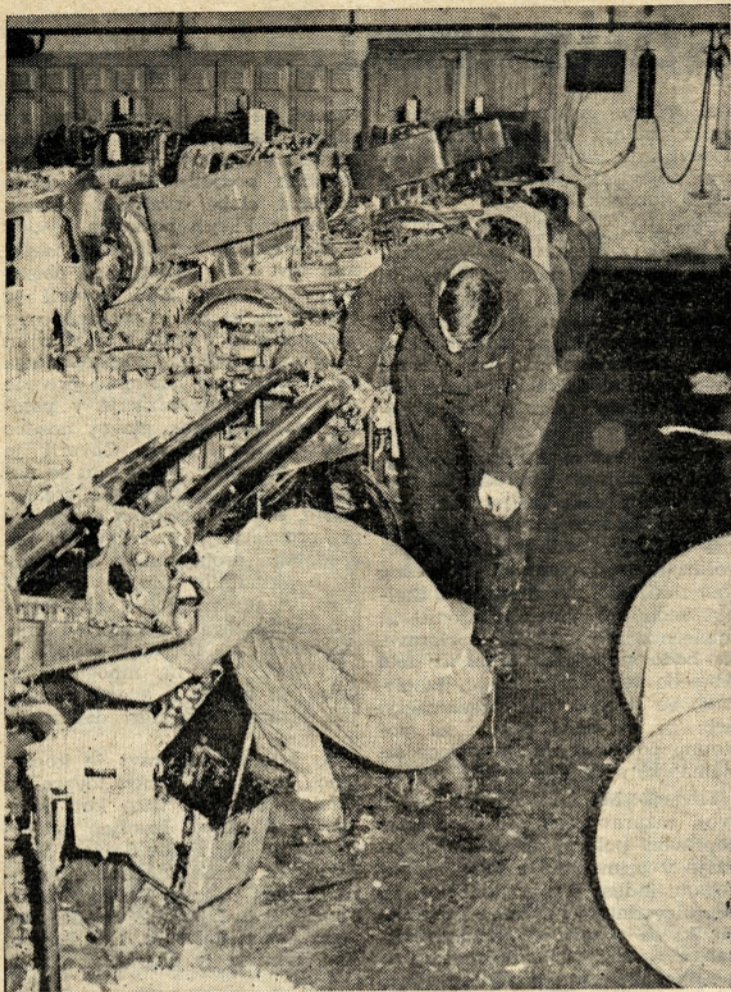
Pri nas barvamo na tri načine: v žigrih, na barvalnem fularju in kombinirano na stroju Hot-flue ter kontinuirnem barvnem stroju (ledno barvanje).

a) Žiger je zaprta kad, v kateri se nahaja raztopina barvila, skozi njo pa vlečemo tkanino v eno in drugo smer tolikokrat, da večina tega barvila prodre vanjo in se veže na vlakna. Pri tem se tkanina previja z enega na drugi valj, ki sta vgrajena na obeh straneh kadi, pri tem pa teče preko vodilnih valjčkov v barvni raztopini. Žiger je opremljen še z grelnimi cevmi, napravo za avtomatično regulacijo temperature raztopine in napravo za avtomatično spreminjanje smeri tkanine. Tu delamo z direktnimi, diazo, para, indigosolnimi in cu-prefix barvili.

Postopek barvanja je sledeč: Tkanino (500 do 900 m) navijemo na valjček in jo z njega previjemo na enega od obeh valjev v žigru. Z nekaj pasažami (prehodi skozi raztopino) najprej tkanino dobro prepojimo s sredstvi za boljše omočenje, nato pa vlijemo v kad žigra raztopino barvila ter pričnemo z barvanjem. Pri tem kontroliramo, če temperatura pravilno narašča, in še med barvanjem dodajamo potrebne dodatke (n. pr. glamberjevo sol). Ko je vse barvilo prešlo na tkanino, izrežemo vzoreček, ga posušimo in primerjamo s predlogo. Če niansa in globina tona odgovarjata, je barvanje končano. Tkanino le še izplaknemo z nekaj pasažami skozi vodo, previjemo ob istočasnem ožemanju na lesen valjček in prepeljemo na določeno mesto. Opisani postopek je najenostavnejši in velja za direktna barvila. Pri barvanju z drugimi barvili so potrebne še dodatne operacije in traja barvanje zato tudi sorazmerno dalj časa.

b) Barvanje na fularju ima nekatere prednosti, od katerih je najvažnejša ta, da lahko barvamo neprekinjeno velike količine tkanin in tako dosežemo visoko storilnost. Fular sestavljata dva gumirana valja, nameščena eden poleg drugega, ki ju s komprimiranim zrakom močno stisnemo skupaj. Med valja nato enakomerno doteka barvna raztopina iz soda nad fularjem, istočasno pa od zgoraj navzdol vodimo suho beljeno tkanino skozi to raztopino in med valja, ki jo ožmeta. Tkanina je sedaj enako-

(dalje na 8. strani)

Popravilo stavev v tkalnici I

Izredna seja CDS

(dalje s prve strani)

Čeprav je bila ta zahteva navadno izsiljevanje, čeprav bi moralo biti vsakemu jasno, da je ta zahteva tudi v nasprotju s pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov, so predstavniki samoupravnih organov, operativnega vodstva in političnih organizacij sprevideli, da skoraj ni drugega izhoda, kot dati tak dopolnilni znesek tudi članom našega kolektiva. CDS je na izredni seji o tem predlogu tudi razpravljala in sprejela sklep, da se vsakemu članu kolektiva, ki je zaposlen v našem podjetju od 1. 1. 1964 do 31. 12. 1964, izplača ta znesek v višini 6000 dinarjev, ostalim pa toliko, kolikor mesecev so zaposleni.

Na seji je bilo ponovno poudarjeno, da je ta oblika izplačila izven pravil odgovarjajočega pravilnika, da je pravzaprav korak nazaj v dosedanjem sistemu delitve osebnih dohodkov. Poudarjeno pa je še bilo, da je tudi sam način, ki so ga uporabili določeni člani kolektiva, nepravilen, saj bi ta problem lahko iznesli pravočasno na CDS in ga v okviru možnosti tudi rešili.

Tako torej ni preostalo kaj več kot porabiti sredstva, ki so bila predvidena za gradnjo stanovanj. Dejstvo je, da bo to izsiljevanje imelo negativne posledice; manjše, če bomo v letu 1965 bolje gospodarili kot letos, in večje, če bomo gospodarili slabše.

Ker je očitno, da naše podjetje v pogledu teh nagrad v bodoče ne more računati na enotno politiko vseh gospodarskih organizacij v komuni, je bil na tej seji sprejet naslednji sklep: SISTEM DELITVE OSEBNIH DOHODKOV OSTANE NESPREMENJEN, kot neko dopolnitev sistema pa se vzame sklep, naj CDS v letu 1965 razpolaga z določenim odstotkom prostih sredstev, iz katerih bi potem lahko izplačali določene zneske ob izrednih prilikah. RAZUME SE, DA JE TUDI TA MOŽNOST LE MOŽNOST, ODVISNA OD TEGA, KAKO BOMO V LETU 1965 GOSPODARILI. ČE SREDSTEV NE BO, POTEM V LETU 1965 NE MOREMO RACUNATI NA TAKŠNA IZPLAČILA.

Peter Gunčar

Občni zbor aktiva ZB

16. decembra lani je imel aktiv ZB svoj redni letni občni zbor. Dnevni red je zajemal: poročilo, program dela za leto 1965, volitve članov v novo komisijo aktiva in razpravo.

V poročilu je bilo dokaj konkretno povedano, kaj vse je komisija uspela narediti v preteklem obdobju, s kakršnimi problemi se je morala boriti itd.

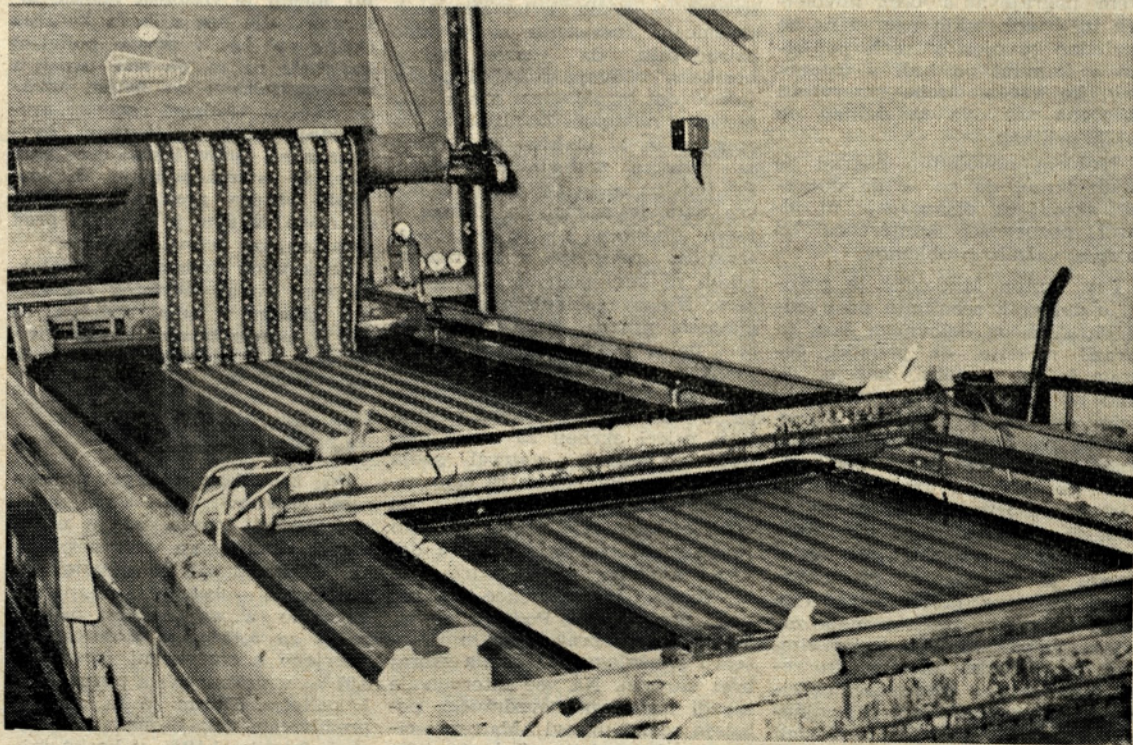
Program dela v letu 1965 je bil sicer sprejet, vendar ga je treba vskladiti s programom občinske

komisije ZB; objavili ga bomo zato v eni prihodnjih številok.

V novo komisijo so bili izvoljeni:

Za predsednika aktiva in komisije je bil izvoljen tov. Mirko Nadižovec, za namestnika pa Janez Kemperle. Novi člani komisije so postali:

Leon MEZERIT, Vinko BENEDIK, Jože KNIFIC, Terezija GABRIC, Jože SMID, Anica ZAMIDA, Zdravko NADIŽOVEC, Marija SOLAR, (Nadaljevanje na 5. strani)

Filmsko tiskanje v obratu I

ZDAJ JE ŠE ČAS

Vsa leta nazaj lahko zasledimo v našem časopisu, mavadno po končani sezoni dopustov, včasih pa že prej, kritične pripombe na račun naših počitniških domov. Čeprav so te pripombe pisane deloma v resni, deloma v šaljivi obliki, je moč iz njih povzeti določeno nezadovoljstvo članov kolektiva spriču nekaterih pomankljivosti, ki bi se jim z nekaj poslušanja za ugodno počutje ljudi na letnem dopustu lahko izognili.

Odveč bo, na tem mestu ponovno v podrobnostih navajati vse pripombe in predloge iz pretekle sezone, saj so si jih merodajni gotovo zapomnili, temveč opozorimo na tri glavne probleme, iz katerih izhajajo večina izrečenih in napisanih pripomb:

— nepripravljenost doma v Bohinju, ki se je zavlekla precej daleč v sezono in pa vprašanje prehrane;

— enoličnost v obeh domovih ob morju spriču pomanjkanja rekvizitov za razvedrilo;

— pereč problem sanitarnih naprav v Fiesi in Novem gradu ter neurejen dostop v naselje v Novem gradu.

Ni dvoma, da je reševanje prvega in drugega problema stvar nas samih, dočim je tretji problem mnogo obširnejši in zahteva mimo potrebne koordinacije tudi izdatna finančna sredstva. Zato je toliko bolj potrebno, da tistemu, kar sami lahko rešujemo, posvečamo kar največjo in predvsem pravočasno skrb. Prepričani bomo, da bi marsikatera nevednost odpadla, če nas ne bi priganjal čas. Sistematične in realno (namreč skladno s finančnimi možnostmi) planirane priprave bi se morale pričeti že zdaj, pa bo ob primernem času pričetno delo potekalo smotno, premišljeno in brez nepotrebne naglice, v kateri marsikaj prezremo ali pozabimo.

Letos nas nekaj še posebno sili k pravočasnim ukrepom. Gre namreč za vprašanje Fiese. Ni še znano, kako je in bo s Fieso (o tem prav v tej številki priobčujemo članek na drugem mestu; op. uredništva); to vprašanje utegne povzročiti precejšnjo zadrego, če bi ga reševali pred vrati sezone.

Končno kaže omeniti še svoj čas baje zelo uspešno metodo, da so posamezni člani upravnega odbora počitniških domov konkretno nadzirali in skrbeli za vsak posamezni počitniški dom. Ali ne bi kazalo to metodo obnoviti, saj ima tistih nekaj ljudi, ki se poleg vsega drugega dela ukvarjajo še s počitniškimi domovi in oba upravnik (od katerih je tisti v Fiesi običajno imenovan tik pred otvoritvijo) čez glavo dela pri organizaciji poslovanja in dnevni preskrbi.

Se predlog uredništva: pripomb in predlogov na račun počitniških

domov je vedno dovolj slišati, odboru počitniških domov, je žal jih pride v javnost (potom stvar presoje uredništva, toda če časopisa) le malo. Kaj, ko bi se bo samo deset odgovorov, bodo uredništvo obrnilo na člane kolektiva, naj v določenem času pošljejo svoje predloge in želje? Ali jih bo uredništvo tudi objavilo ali pa samo posredovalo upravnemu

M. Š.

Kako je s počitniškim domom v Fiesi?

Objavljamo odgovor na vprašanje proizvajalcev: »Kako je s prodajo počitniškega doma v Fiesi?«

Naše glasilo »Tekstilec« je v 8. št. objavilo članek z naslovom: »Ali je pametno, da prodajamo dom v Fiesi?« Tudi »Leteči čolniček« je na svojem potovanju po tovarni zabeležil vprašanja glede doma v Fiesi, in to objavil v »Tekstilcu« št. 12. V današnji številki dajemo na oboje sledeči odgovor:

Počitniški dom upravlja Upravni odbor počitniških domov, ki ga je imenoval Centralni delavski svet podjetja. Za izvajanje sklepov tega UO je zadolžen upravnik počitniškega doma in vsakokratni upravnik poslovalnice. Upravni odbor poč. doma zasleduje predvsem dva osnovna cilja: omogočiti članom kolektiva in njihovim svojcem zdrav, prijeten in cenjen letni oddih ter organizirati poslovanje in vzdrževanje poslovalnic počitniškega doma v okviru realnih finančnih možnosti podjetja. V tem smislu redno in vsestransko analizira poslovanje posamezne poslovalnice in celote, te ugotovitve pa posreduje ob koncu leta UO podjetja in Centralnemu delavskemu svetu.

Iz poročil, ki zajemajo obdobje od leta 1962, je razvidno, da dom v Fiesi ne izpolnjuje omenjenih osnovnih ciljev. Dokaz so sledeči podatki:

Poslovalnica	v letu	odprta dni	Članov kolektiva	Ostali gostje	Skupaj
Fiesa	1962	101	361	793	1.154
	1963	76	292	1.098	1.390
	1964	64	247	962	1.209
	Skupaj	241	900	2.853	3.753
Novigrad	1962	95	277	906	1.183
	1963	104	405	1.473	1.878
	1964	106	495	1.498	1.993
	Skupaj	305	1.177	3.877	5.054

Po tabeli vidimo, da se je zmanjšalo število članov kolektiva, ki so letovali v Fiesi od 361 v letu 1962 na 247 v letu 1964, medtem ko je v Novigradu število članov poraslo od 277 v letu 1962 na 495 v letu 1964.

Realizacija dohodkov in izdatkov pa je sledeča:

Poslovalnica	V letu	dohodki	izdatki	razlika
Fiesa	1962	8,925.950	7,757.258	+ 1,168.692
	1963	7,681.504	8,821.947	- 1,140.443
	1964	8,400.488	8,759.709	- 359.221
	Skupaj	25,007.942	25,338.914	- 330.972
Novigrad	1962	9,689.362	8,592.823	+ 1,096.539
	1963	12,944.701	11,836.868	+ 1,107.833
	1964	18,011.178	17,433.860	+ 577.318
	Skupaj	40,645.241	37,863.551	+ 2,781.690

Zavedamo se, da omenjeni podatki ne vsebujejo vseh činiteljev, ki so in vplivajo na poslovanje ene in druge poslovalnice, vendar se iz podatkov jasno vidi (dom v Fiesi), da so se člani kolektiva odločili predvsem za letovanje v Novigradu, medtem ko so se za Fieso prijavili šele tedaj, ko je bil Novigrad že zaseden.

Pogled na plažo v Novigradu. Kapanje je tu edino razvedrilo.

Če bi bil dom pravilno urejen, ne bi zaostajal za Novigradom.

Počitniški dom podjetja ima štiri poslovalnice, kar predstavlja precejšnje izdatke. Imeti dve poslovalnici ob morju (od katerih ena ne izpolnjuje osnovnih ciljev) je resno vprašanje, kjer se morajo želje posameznikov ali manjšega dela članov kolektiva podrediti volji večine in seveda tudi ekonomskim pogojem, v katerih počitniški dom in podjetje posluje. Dejstvo je, da ob taki situaciji trpe poslovalnice na Krvavcu in v Bohinju.

Na vse to je mislil UO počitniškega doma, ko je obravnaval poslovalnico v Fiesi, in ko je na svoji seji (14. 5. 1964) sprejel sklep, da se UO podjetja predlaga prodaja doma v Fiesi s pogojem, da se ta sredstva uporabi za razširitev doma v Novigradu, za ureditev doma v Bohinju in na Krvavcu. Predlog je bil res vsestransko utemeljen. Vsak član kolektiva pa ga lahko dobi tudi na vpogled in sicer pri UO počitniškega doma ali pri upravniku.

Predlog prodaje so obravnavali tudi člani UO in CDS podjetja. Po obširni razpravi je bil sprejet sklep, da se dom v Fiesi proda. Glede na to, da doslej nismo uspeli dobiti resnega kupca za dom v Fiesi, bo v letošnjem letu dom za člane kolektiva in za ostale goste še odprt.

Janez Kemperl

Občni zbor aktiva ZB

(nadaljevanje s 4. strani)

Francka BERTOLJ, Lado BAJZELJ

Razprava:

Tov. Likozar je pojasnil prisotnim, da bo komisija predložila UO podjetja predlog za kredite za

gradnjo stanovanj. Krediti bi šli do višine 2 milijona dinarjev, in to pod istimi pogoji, kot jih je imela stanovanjska zadruga »Naš dom«. Komisija bo k vsaki prošnji dodala še svoje pripombe in priporočilo.

Tov. Vinko Kepic, predstavnik občinske komisije, je pozdravil občni zbor in pohvalil vzorno dejavnost komisije našega aktiva.

Na občnem zboru so prisotni obravnavali tudi priznavanje posebne dobe (udeležba v NOV), katero bi bilo treba zajeti drugače, kot je sedanj predpisano. Tako so mnogi borci, ki so stopili v NOV 1. 1. 1944 mnogo na slabšem kot tisti, ki so na primer stopili v NOV dva dneva prej, torej 30. decembra 1943.

Člani aktiva so izrazili tudi nezadovoljstvo zaradi opremljenih sob v samskem domu. Večina starejših delavk ob vselitvi tako ne bo mogla uporabiti svojega pohištva. Predlagali so, naj bi v bodoče gradili za takšne člane tudi neopremljene garsonjere.

Ob zaključku občnega zbora se je predsednica sindikalne podružnice zahvalila bivšemu predsedniku aktiva tov. Francu Likozarju za vestno in vzorno dolgoletno delo v aktivu ZB in mu oženem izročila tudi darila. Tov. Likozar je namreč 31. decembra 1964 odšel v pokoj.

Tov. Likozarju se je v imenu ZK zahvalil tudi sekretar tov. Tine Rojina.

P. G.

Toplo spalno perilo

V našem podjetju izdelujemo toliko ustreznih tkanin za te namene, da bi bilo resnično škoda, če te ugodnosti ne bi izkoristili. Predvsem fineti in flanele nam bodo odgovarjali, in to za vse starosti in za oba spola.

Stevilka 1. do 4.

Za te otroške spalne pižame vzamemo flanelo z otroškim vzorcem. Pižame obrobimo z volančkom. Kroj je preprost in prijeten.

Od št. 5. do 9.

Tu imamo nekaj skic za spalne srajce. Vzamemo flanelo ali finet. Dolžino srajce prilagodimo potrebi oziroma po želji.

St. 10. in 11.

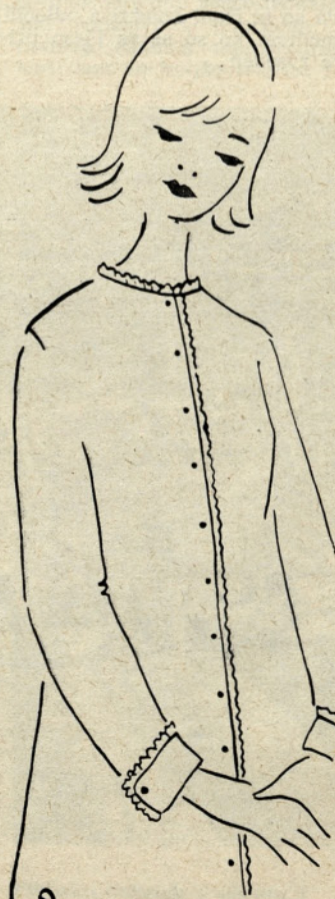
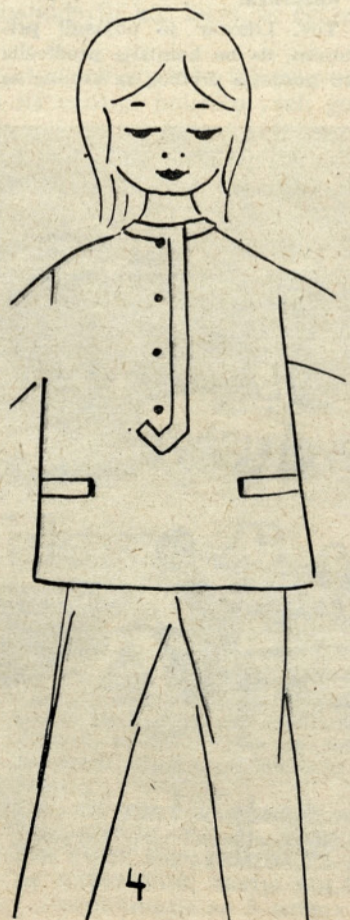
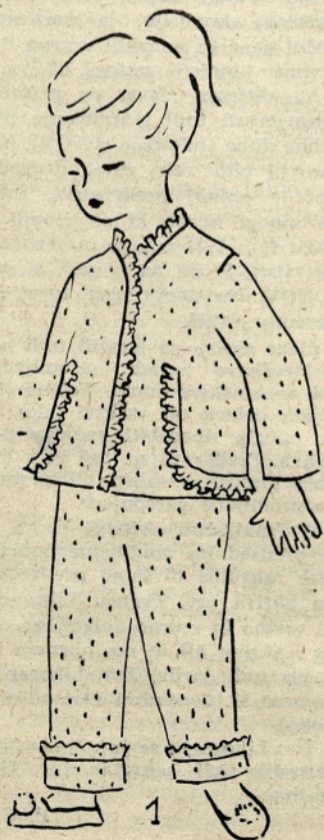
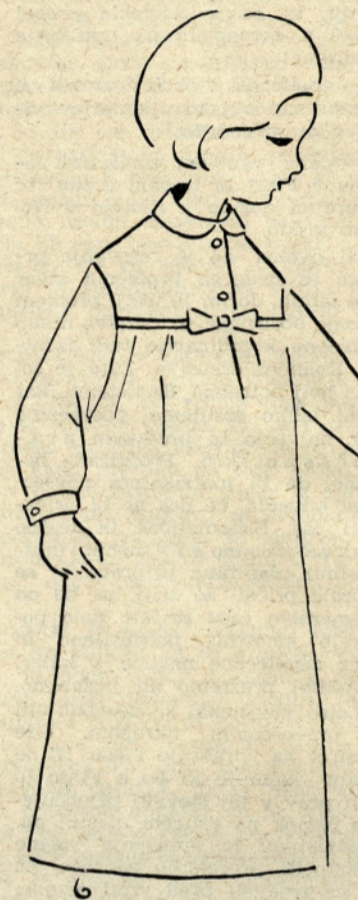
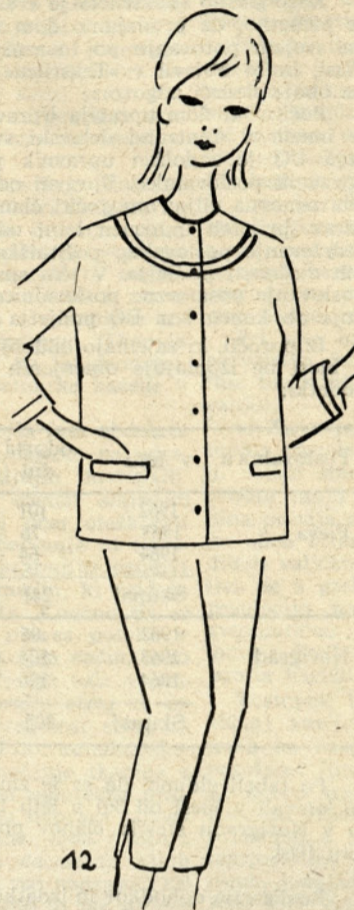
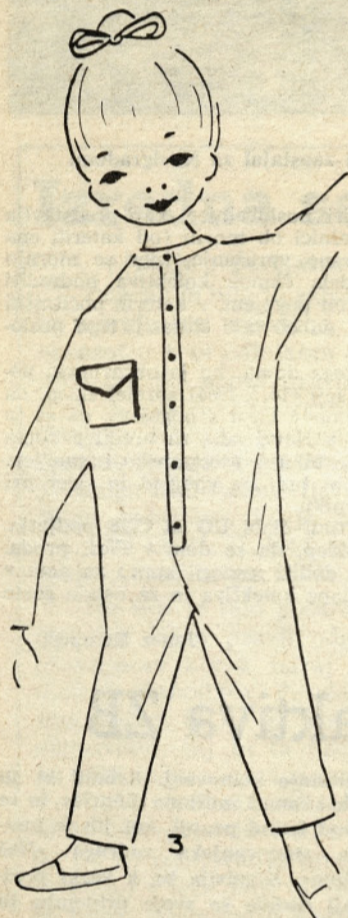
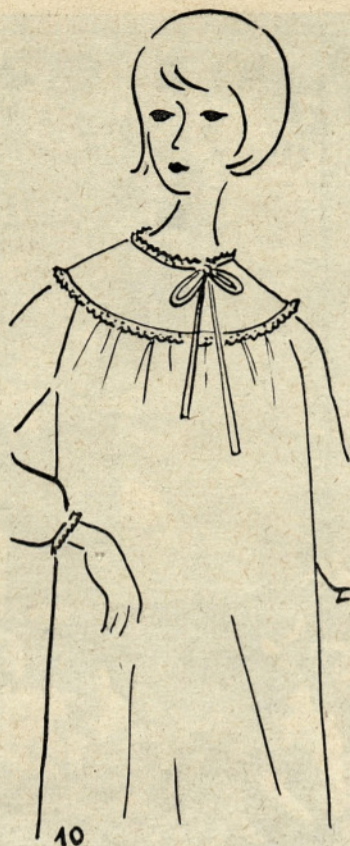
Za te spalne srajce vzamemo fi-

nejše blago, in to batist ali popelin. Primeren je droben desen, kakršnih je pri nas dovolj na razpolago, in tudi v vseh barvah. Model 10 obrobimo s čipkami. Za model 11 vzamemo za zgornji del čipkasto blago ali pa naše blago s čipkastim vzorcem. Spodnji del pa mora biti v zadnjem primeru potem enobarvno blago, in seveda tudi rokavi.

12. in 13. model sta topli pižami za dekleta. Naredimo jih iz fineta, obrobo pa z enobarvnim blagom odgovarjajoče barve.

Teh nekaj primerov bo brez dvoma lahko ustreglo našim potrebam in željam, če seveda niso preveč zahtevni in zahtevne. Upam, da predlogi ne bodo izšli prepozno!

Mak

Kako naredimo igračke

Bližajo se rojstni dnevi vaših malčkov. Marsikatera mati ne bo mogla odšteti veliko denarja za punčko ali kako drugo igračo svojemu otroku. Kaj pa, ko bi se kar same lotile majhne lutke? Mogoče boste rekly: »Saj nimam časa.« Toda vzemite si ga, saj ga ne rabite veliko.

Kužek izgleda mogoče kompličiran, toda če ga malo natančneje pogledate, boste drugačnega mnenja (sl. 1, sl. 1a). Spodaj imate v kvadratu tudi miniaturni krojček, katerega pa lahko poljubno povečate. Potrebujete le odrezke enobarvnega blaga (najbolje velveton)

(dalje na 7. strani)

Kako naredimo igračke

(nadaljevanje s 6. strani)

in dva gumba za oči. Da bo figura živahnejša, lahko spodnji del ukrojite iz svetlejšega blaga. Posamezne dele boste sešile najprej na roke, potem pa na stroj, da bo močnejše.

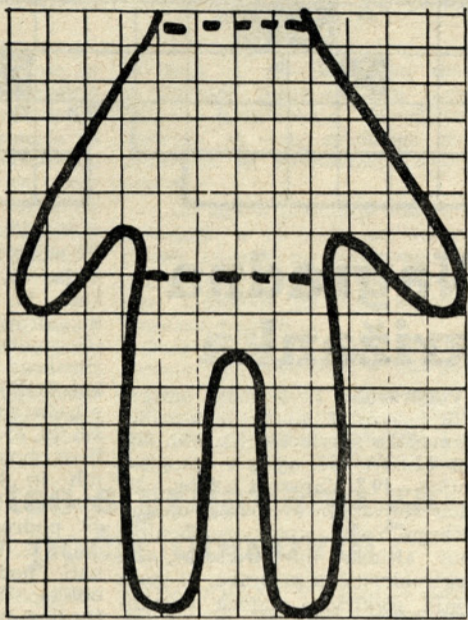
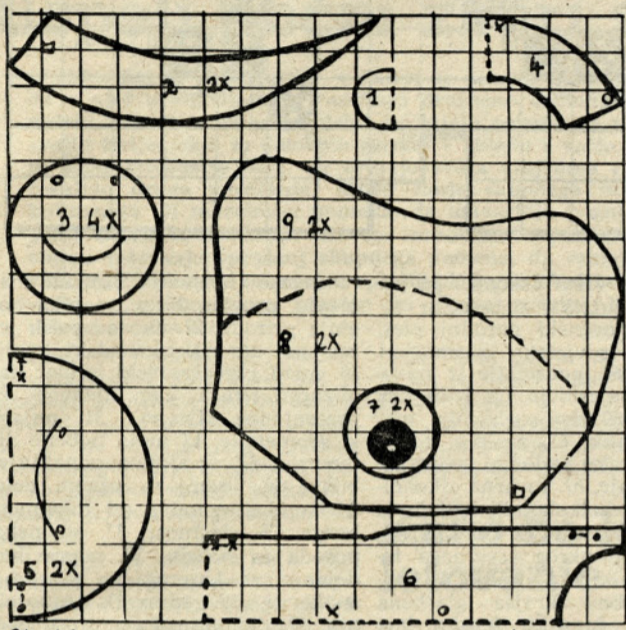
Kaj boste naredile z gumijastim pajackom, kateremu se je odtrgala glava? (sl. 2) Spodnjega dela gotovo ne boste mogle več uporabiti, glavičico pa le obdržite. Povečajte si krojček! Najprej urežite telo, ga sešijte na stroj, potem

pa natlačite z vato, s penasto gumo ali pa kar z majhnimi odrezki mehkega blaga. Pri vratu malo upognite in naberite. Dobile boste odprtino, v katero pritrđite glavo. Okoli vratu boste še privezale živobaravno pentljo. Tudi otrok lahko sodeluje pri vašem delu. Vem, da ne bo šival, pač pa gledal in to je že veliko. Verjetno ga bo vaše delo zabavalo. Prepričana sem, da otroku pomeni takšna igrača prav toliko ali pa še več, kot draga iz trgovine.

Pa še to: otroci, posebno punčke bodo mogoče kar same poskušale kaj sešiti, če ne zase, pa za mlajšega bratca ali sestrico.

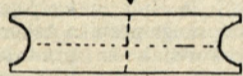
Malo zahtevnejše pa so druge lutke (slika 3, 4). Mogoče bo glavica najbolj komplicirana. V triko krpo zavijte vato. Na sprednji del narišite oči (lahko so tudi drobeni gumbi), nos in usta. Za zadnjo stran (»lase«) pa potrebujete volno. Vsakokrat, ko ubodete, oba konca volne zvežite v vozle (nitke pustite toliko dolge, kakršni naj bi bili lasje). Sivajte zelo na gosto. Ta način je boljši, kot da bi lepili volno na glavo.

M. K.

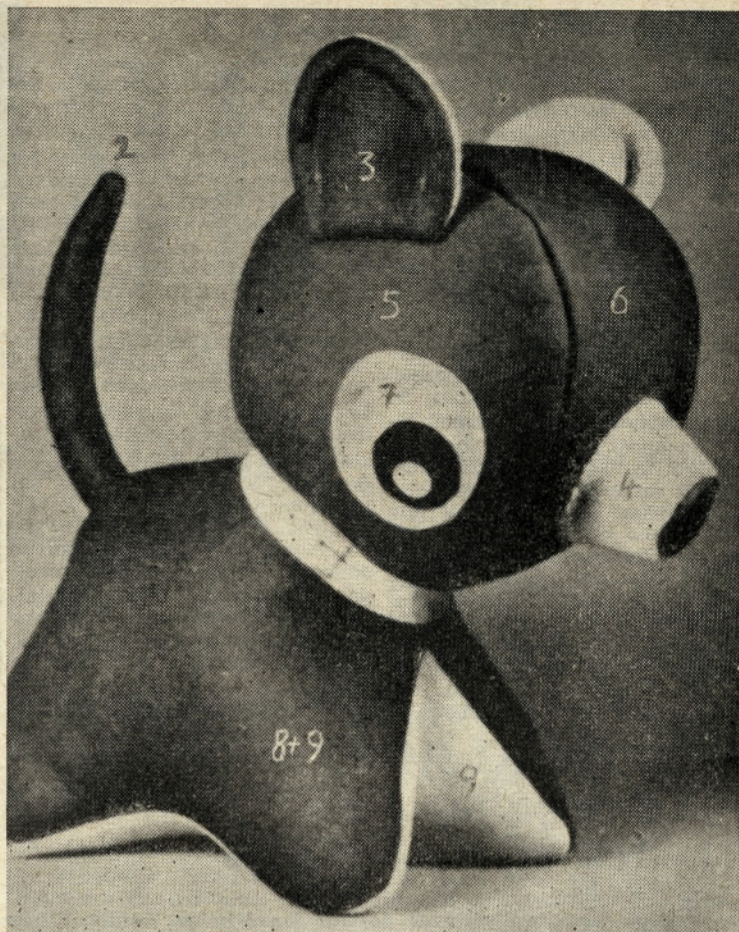

SL IA

SL II

Slika 3 in 4

Slika 1

Razume se, da je treba pred samim razvijanjem pripraviti tudi kemikalije. Le-te lahko dobimo že pripravljene v drogeriji ali v poslovalnicah s fotopotrebščinami. Lahko pa jih sestavimo tudi sami, vendar to ne bi priporočal. Najbolje je, če kupite v drogeriji že pripravljene razvijalce, ki jih potem po predpisanem postopku dokončno pripravite. Pri nas dobite naslednje: FR-3, FR-5 (domači izdelki), rodinal in final (uvoženi). Katerega od teh boste izbrali morate preizkusiti sami. Povem lahko le to, da daje FR-3 bolj kontrastne negativne, FR-5 bolj mehke in zato tudi finejše zrnate. Rodinal je morda najpripravnější, ker ga samo razredčite z vodo (naredite lahko močnejšega ali obratno), ima pa to slabost, da je uporaben le nekaj minut. Final je morda najboljši razvijalec, ker daje izredno drobno zrno, obenem pa ga lahko shranite in zopet uporabite. Razvijalci domače proizvodnje so v posebnih vrečkah, običajno za 1 liter tekočega razvijalca. Rodinal je tekoč in ga lahko pripravite poljubno količino. Fiksir je kemikalija, ki ustavi razvijanje, torej fiksira negativ in seveda pri razvijanju slik tudi slike. Običajno uporabljamo kar navadni kisli fiksir F-1, ki ga zopet dobite v drogeriji. Kako ga pripravite, je zajeto v navodilu, dobite pa ga za 1 liter tekočine in za 5 litrov.

Ko ste torej pripravili razvijalec in fiksir po navodilu, ko ste ga dalje segreti na 20° C, lahko z razvijanjem pričnete. (Da je čistota vseh posod in ostalih pripomočkov nujna, je jasno!).

V temnici mora biti popolna tema, (brez direktne svetlobe) le temnično luč (dobite jo v Ljubljani!) imate lahko prižgano. Pazite tudi na to, da ne boste zamenjali posode z razvijalcem z ono s fiksirjem. Obe označite, tisto z razvijalcem postavite pred sebe, s fiksirjem pa jo postavite v ozadje. Ko ste to naredili, pričnete razvijati.

Posnet film vzamete iz kasete, ga previjete v rokah in odstranite

še notranje vreteno (špulo!). Potem imate dve možnosti: lahko film razvijate s pomočjo traku za razvijanje (to je polivinilni trak, dolg 1,6 metra, ki ima ob straneh vzboklinice in usedline). Na ta trak navijete film tako, da se perforacije (luknjice na negativu) lepo vležejo v omenjene vzboklinice. Vse skupaj nato položite v posodo z razvijalcem. Tak trak lahko jemljete iz posode, kontrolirate stopnjo razvitosti filma na zeleni lučki in zopet vračate v posodo. Vmes posodo večkrat potrese, da se tekočina razgiblje. Ko je film dovolj razvit, ga vtaknete najprvo za trenutek v posodo z mlačno vodo, nato pa v posodo s fiksirjem, kjer ga pustite 15 minut. Sledi spiranje filma v vodi (najmanj pol ure). Druga možnost razvijanja pa je, da vzamete zviti film v levo roko, z desno pa primete začetek filma in ga raztegnete. Potem potopite levo roko s filmom v posodo in počasi spuščate film v razvijalec. Razume se, da morate pri tem paziti, da se vam film lepo zvija v kolobar (potrebna je dokajšnja vaja!). To ponovite dvakrat ali trikrat nakar kontrolirajte film pred lučko. Če je potrebno, vse ponovite. Ko je film dovolj razvit, ga nekajkrat potegnite skozi vodi, nato pa ga navijete na prejšnji trak in vložite v posodo s fiksirjem. Če traka sploh nimate, potem morate film fiksirati na isti način, kot ste ga razvijali, in to vsaj 5 minut.

Ko ste tako film razvili in fiksirali, ga morate še dobro sprati. Najbolje je, če ga spirate pod tekočo vodo. Pri tem ga nekajkrat nežno prevlečete skozi palec in kazalec desne roke. Ko ste ga tudi dobro oprali, ga še posušite. Film naj visi. Prav je, če ga obesite in spodaj obtežite kar s ključko za obešanje perila. Na soncu in nad štedilnikom ali kuhalnikom ga ne smete sušiti, ker se zverži, lahko vname in pokvari.

Ko ste film tako obdelali, greste na izdelavo slik, vendar o tem kaj več prihodnjič.

P. G.

Kako sami razvijemo film

Za amaterja je svojevrsten užitek ne le slikanje, temveč tudi razvijanje filma in izdelava slik. Slikanje lahko nudi človeku le polovični užitek in učinek, in to predvsem zato, ker v raznih foto ateljejih in drugih ustanovah ne izdelajo vedno tako kvalitetnih slik, kot bi jih na osnovi dobrih negativov lahko in morali. Vzrokov je sicer več, vendar bom o njih govoril kasneje. Drug, morda še važnejši moment užitka pa je za amaterja spoznanje, da je sposoben narediti neko delo od začetka do konca, torej od slikanja do slik. Nič ni bolj prijetnega kot trenutek, ko se ti v temnici začno na filmu pojavljati obrisi posnetkov in isti občutek imaš, ko se ti v razvijalni kadri začno pojavljati obrazi tvojih otrok, prijateljev, posnetki lepih krajev itd.

Nič čudnega torej ni, če si vsak amater želi, prej ali slej, preiti na omenjene faze v fotografiji. Da

se taki ljudje ne bi ustavljali že ob začetnih težavah in problemih, bom skušal opisati nekaj značilnosti, ki jih je treba poznati in obvladati.

(Ker pišem zgolj na osnovi lastnih izkušenj in brez pomoči strokovne literature, bo morda našel kak strokovnjak tudi slabosti v tem članku. Za vse dopolnitve mu bomo hvaležni bralci in tudi jaz. Prepričan pa sem, da bo tudi moj sestavek, tak kakršen je, marsikomu koristil in pomagal, prav to pa je tudi moja želja).

KAKO TOREJ RAZVIJEMO FILM?

Razvijanje ni niti tako težko, kot nekateri predpostavljajo niti tako lahko, kot nekateri trdijo. Važno pa je, da je človek vesten, miren in vztrajen, predvsem pa previden.

Za razvijanje filma je treba imeti naslednje pripomočke:

- razvijalec za film in fiksir za film (običajno vzamemo fiksir, ki je uporaben za film in za slike!);
 - razvijalno posodo. To je bakelitna posoda, ki ima poseben vložek, v katerega film navijemo in vložimo v posodo, dolijemo razvijalec, pokrijemo in pustimo predpisan čas, da razvijalec lahko učinkuje. Nato skozi liček odlijemo razvijalec, speremo vsebino (posoda ostane vseskozi zaprta!) z vodo in nalijemo fiksir. Ta način ni posebno primeren, ker ne omogoča vmesne kontrole stopnje razvijanja,
 - dve posodi (eno za razvijalec in drugo za fiksir, približno po 12 cm široki in po 10 cm visoki);
 - trak za razvijanje,
 - toplomer in mlačno vodo,
 - ustrezno temnično luč temnozelene barve.
- To so vsi pripomočki, ki jih moramo imeti, razen razvijalne posode, ki ni nujno potrebna.

Novoletne čestitke in zahvale

Sindikalni podružnici — Tekstilindus!
Zahvaljujem se vam za novoletno darilo in za pozornost. Če je človek bolan in nezmožen pomagati kolektivu, je takšna pozornost zelo blagodejna. Še enkrat hvala!
Mnogo sreče Vam želim v letu 1965. Angelca Alvirjan

Sindikalni podružnici — Tekstilindus
Lepo se zahvaljujem sindikalni podružnici za novoletno darilo in čestitko. Zares ste me iznenadili na domu. Srečna sem, ker vidim, da niste pozabili na svoje bolne člane. Marija Bele

Leteči čolniček

Zvedel sem, da se tisti tovariš, ki je decembra meseca lani pustil raznovrsten material pred skladiščem kar čez noč, močno razburja, ker sam to zadevico objavil. Baj je celo dejal, da bo tudi v bodoče tako delal. Če bo, je sicer njegova stvar, kako dolgo bo, je pa stvar kolektiva. Kdo bo v tem primeru dobil po glavi, je pa tudi razumljivo.

Seveda ne bi bilo prav, če se ne bi vsaj malo dotaknil tudi našega cenjenega kombija. Spoznali smo že, da brez njega skoraj ne gre, posebno ne v zimskem času. Na žalost pa se pogosto zgodi, da dobi ta naš kombi težjo bolezen, ki ga priklene na garažo kar za štirinajst in več dni. V letu 1964 je bilo kar preveč takih primerov. Posebno decembra in v začetku januarja letos smo ga pogrešali. Pri tem se človek sprašuje: KAKO JE TOREJ S TEM KOMBIJEM? Bomo morali tudi letos biti večkrat brez njega. Kdo je kriv, da dobiva tako pogosto razne bolezni? Ali se res ne da zadevo bolje urediti?

Tisti dan, ko je preko noči zapadlo precej snega, sem občudo-

val našo organizacijo pluzenja. Se-le okrog osme ure so plug pripravili in začeli pluziti. Dejstvo je, da so bili že ob 6. uri potrebni avtomobili za prevoz, vendar šoferji niso mogli nikamor, dokler cesta do predilnice v obratu I ni bila spluzena. Tudi ta dogodek kaže nepripravljenost odgovornih ljudi in njihovo nesposobnost nekaj pravočasno in dobro organizirati.

Skoraj nemogoče se mi zdi, čeprav je res, da je športna dvorana v podmornici vedno prazna. Le vsak četrtek se pojavita tam dva igralca namiznega tenisa, drugače pa tam vse sameva in očita. Da lahko očita je razumljivo, saj smo športniki prej, predno je bila zgrajena, vedno kričali, da bi hitro dvignili in izboljšali športno dejavnost v podjetju, če bi imeli prostore. Prostor pa očitno le niso pravi in edini vzrok te šibke dejavnosti. Morda bi bilo treba vsakemu športniku dati poseben dodatek, da bi se stanje res izboljšalo. Naj bo kakorkoli že, trenutna situacija je vredna obsojanja.

L. C.

Novoletne čestitke in zahvale

Spoštovani!

Najlepše se zahvaljujem za poslani denar in za Tekstilca. Zelo rad ga prebiram, ker vsebuje mnoge zanimivosti. V novoletni številki sem z velikim zanimanjem gledal tudi slike, ki prikazujejo obisk predsednika Tita v našem podjetju.

Vsem članom kolektiva želim srečno 1965. leto.

Cveto Jerman

Dragi vsi!

Zdravja, zdravja in zopet zdravja želim vsem skupaj in vsakemu posebej v novem letu 1965.

Heda

ZAHVALA

Iskrena hvala članom oddelka plemenitilnice I in sindikalni družnici Tekstilindusa za pomoč v času dolgotrajne bolezni.

Terezija Likozar

Dragi sodelavci!

Lepo se zahvaljujem za čestitko in za darilo. Zahvaljujem se dalje tudi za list Tekstilec, ki mi ga redno pošiljate. Vedno ga težko pričakujem, ker me res zanimajo vse novosti in uspehi kolektiva, v katerem sem delal z veseljem.

Pozdravljam vse sodelavce in ostale člane kolektiva in vsem skupaj želim tudi srečno leto 1965.

Ivan Janc, V. P. 8775/14, Sarajevo

Proizvajalci sprašujejo

(Nadaljevanje s 1. strani)

VPRAŠANJE: »Zakaj naše podjetje ne preide na samostojni izvoz, če smo že pred leti dobili ustrezno dovoljenje in se kot izvozno podjetje tudi registrirali?«

VPRAŠANJE: »Ali trenutna zasedba v našem izvoznem oddelku zadošča za uspešno delo?«

VPRAŠANJE: »Naše podjetje je član raznih zbornic in združenj. V mislih imam tokrat Poslovno združenje. Kakšne koristi in ugodnosti nam nudi to Poslovno združenje v Ljubljani? Rad bi konkretne podatke!«

VPRAŠANJE: »Kaj vse je tajna podjetja v našem podjetju? Večkrat beremo v našem listu, da vsega ne smejo objaviti. Kdo določa, kaj je in kaj ni tajna podjetja? Ali obstaja ustrezen pravilnik? Če obstaja, ga objavite!«

VPRAŠANJE: »Kakšen smisel imajo draga in obsežna novoletna darila?«

Od surove do gotove tkanine

(nadaljevanje s 4. strani)

merno prepojena z barvno raztopino in se navija na veliko navijalno stojalo. Fular ima seveda še vrsto naprav in inštrumentov, ki skrbijo za: stalno enako količino barvne raztopine med valjema, enakomeren pritisk, hitrost, raztegovanje tkanine, reguliranje temperature raztopine, preprečevanje iztekanja raztopine na obeh koncih valjev itd. Ta način barvanja je pri nas namenjen predvsem za barvanje z reaktivnimi barvili.

Ko je navijalno stojalo polno barvane tkanine, ga odpeljemo k primernemu sušilnemu stroju in tkanino posušimo.

c) Če hočemo tkanino pobarvati v močnih in živih rdečih, bordo, modrih ali črnih tonih, uporabimo v ta namen kombiniran postopek na Hotflue in kontinuirnem barvnem stroju z naftolnimi barvili. Ta barvila sestojijo iz dveh sestavin, od katerih prvo (naftol) nanese na tkanino s pomočjo prvega stroja, na drugem stroju pa to razmijemo z drugo sestavino (barvna baza ali sol). Barvilo nastane na tkanini torej šele tedaj, ko se obe sestavini na njej spojita.

Hotflue je stroj, sestavljen iz barvalnega fularja s tremi ožemalnimi valji in iz sušilne komore. Ta je grajena tako, da mokra tkanina potuje skozi njo v vertikalni smeri (gor in dol), nanjo pa piha z zgornje in spodnje strani vroč zrak; s tem je zagotovljeno enakomerno sušenje tkanine z obeh strani. V fular priteka vroča raztopina naftola. Tkanina se v njem omoči in ožema med valji, nato pa

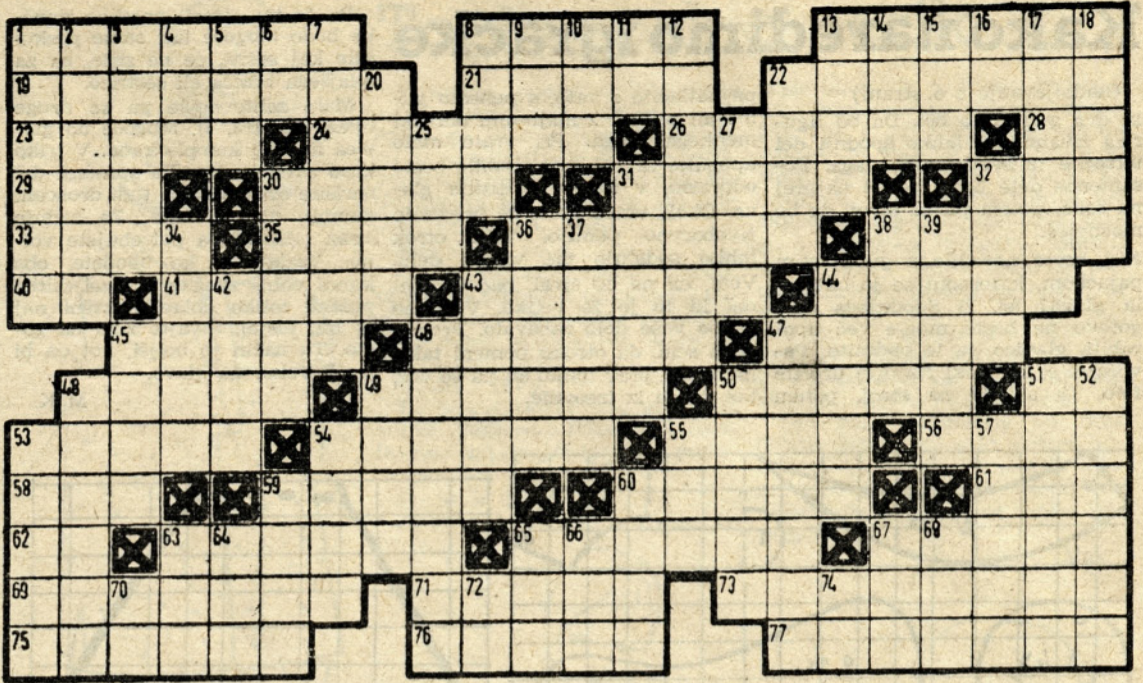
potuje skozi sušilno komoro in se suha odlaga na mizo (naftolirana tkanina).

Naftolirano tkanino odpeljemo h kontinuirnemu barvnemu stroju in jo tu razvijemo. Ta stroj sestavlja fular, zračna komora in širinski pralni stroj z 8 kadmi. Tkanina se v fularju prepoji z raztopino barvne baze ali soli, se ožema med valji in nato potuje skozi zračno komoro do pralnega stroja. Do tedaj se barvilo na tkanini že razvije, torej je pobarvana. S prehodom skozi pralni stroj se še dobro izpere in ožme, končno pa odlaga na mizo. Odtod jo peljemo na sušenje.

Hotflue pa nam poleg tega služi še za barvanje z najcenejšo, najlepšo in obenem najnevarnejšo črno barvo — z analinsko črno. Tkanino pripravimo z raztopino anilinskega olja in soli, katera vsebuje vse potrebne dodatke za razvijanje. Nato tkanino posušimo. Njen izgled je sedaj blede-zelen. Po tiskanju tkanino parimo, pri tem pa se anilin spremeni v črno barvilo, ki ga še potemnimmo z namakanjem v raztopini oksidantov. Žal je anilin zelo strupen in ker pri prepariranju, tiskanju in parenju izhlapeva, ogroža zdravje delavcev, ki sodelujejo pri takem delu.

Ta kratek opis postopkov barvanja naj bralcem prikaže, koliko raznolikih možnosti imamo, da tkanini damo razne barvne tone. Kakšen postopek bomo v posameznem primeru izbrali, zavisí od željene barvne tone, potrebne stalnosti barve, glede na kasnejšo uporabo tkanine, predvidene tehnike tiskanja in končno tudi od tega, s katerimi barvili razpolagamo.

M. P.

Nagradna križanka

Vodoravno: 1. študent slovenskih jezikov, 8. pismo potrđilo, zdravniško spričevalo (iz istih črk kot TESTA), 13. oglas v časopisu, notica, 19. skupnost, zbor, 21. eden največjih svetovnih epikov grškega rodu, avtor znamenitih epov »Iliada« in »Odiseja«, 22. elektroakustična priprava, ki spreminja električne valove v akustične, 23. gradbeni material, 24. glavno mesto najmanjše balkanske države, 26. mesto v Italiji, največje italijansko pristanišče, po katerem se imenuje tudi velik zaliv Sredozemskega morja, 28. grška črka, 29. nekdanji kraljevi namestnik na Hrvaškem in Ogrskem, 30. zaključek, 31. španski šahist mlajše generacije z naslovom mednarodnega mojstra (iz istih črk kot NOTAR), 32. drugo ime za katran, 33. vrsta nasičenega ogljikovega vodika, plin, 35. koristna domača žival, ki daje volno, 36. sovji glas, 38. pogost naziv velikih luksuznih hotelov, 40. kemični simbol za kalcij, 41. znamenit ruski pisatelj delavskega razreda in humanist (Maksim, »Mati«), 43. del spodnjega perila, 44. ptica pevka iz rodu vran, 45. vzvišeno nakladišče na železnici ali pri skladiščih; ravnina za dovoz, 46. žensko ime, 47. uradna krtica za svetovno prvenstvo v namiznem tenisu, ki bo leta 1965 v Ljubljani, 48. ime ene od naših tkanin, 49. strnjena kri na rani, 50. popotna torba, 51. kemični simbol za kovino antimon, 53. drugo ime za irhovino, jelenje usnje, 54. ost, bodica, smisel šale ali literarnega dela, 55. glavno mesto južnoameriške države Peru,

56. naziv za vrsto časopisnega papirja, 58. žuželka z bolečim pikom, 59. slovenski narodni ples, 60. drugi sovjetski kozmonavt (German), 61. podzemlje iz starorimskega bajeslovja (iz istih črk kot ROK), 62. dva soglasnika, ustnik in zobnik, 63. ženska starejših let, 65. raku podobno neozdravljivo obolenje, 67. tovarna alkoholnih in brezalkoholnih pijač iz Maribora (iz istih črk kot LISTA), 69. področje okrog severnega tečaja, 71. mizarsko orodje, 73. sonati podobna krajša glasbena oblika, 75. špansko žensko ime (naslov nekdanj močno priljubljene popevke), 76. ime največjega slovenskega epskega pesnika Aškerc, 77. strokovnjak za gradnjo raket.

Navpično: 1. majhna ptica uje-da, ki lovi zlasti ptice pevke, 2. orodje za kopanje, 3. domača oblika ženskega imena (Alenka), 4. daljše časovno obdobje, era, 5. majhno letovišče v bližini Opatic, 6. krtica za starejši, 7. partizansko pokrivalo, čaka, 8. manj pogosto moško ime, 9. zvok, glas, 10. žensko ime, 11. oblika pomožnega glagola biti, 12. lastnica trgovine, prodajalka, 13. reka v Angliji, ki teče skozi Shakespearovo rojstno mesto Stratford, 14. krtica za revolucijo naših narodov, 15. ljudski izraz za starega očeta ali starejšega moškega, 16. krtica za neznanca, 17. alarmna naprava, 18. sozvočje, sozvočje, 20. del imena slavnega italijanskega slikarja, kiparja in graditelja iz obdobja

renesanse (Leonardo da), 22. znamenje, oznaka, 25. starogrška boginja prirode, 27. eno od petih jezer na ameriško-kanadski meji, 30. mlad jugoslovanski igralec namiznega tenisa, član državne reprezentance (Istvan), 31. pojem iz geometrije, ki nima nobene dimenzije, 32. spodobno obnašanje, olika, 34. jezero v južnem delu Afrike, jugovzhodno od Johannesburga, 36. slastnost, 37. kovinska posoda za bencin, 38. nepravilno dejanje, za katerega se je treba spokoriti, 39. zdravnik, ranocelnik, 42. dalmatinsko mestece pod Mosorjem, 43. skupno ime za živila, 44. preprosto rečno vozilo, 45. del telesa, ki veže roke s trupom, 46. lovski pogon s psi braki, 47. prostovoljna smrt, 48. bližnja sorodnica, 49. del trupa, kjer so pritrjene noge, 50. bajka, mit, 51. materina ali očetova sestra, teta, 52. športnik, ki se bori v ringu, 53. uslužbenec v hotelu, ki pospravlja sobe, 54. odprtina za izločanje znoja v koži, 55. geometrijski pojem, 57. zrast kristalov jajčaste oblike, 59. pritok Savinje, ki teče skozi Soštanj in Velenje, 60. vladarski sedež, prestol, 63. troštevlično število, 64. ime sodobnega hrvaškega lirika Ujevica, 65. del iteniške ali odbojkarke igre, 66. naziv etiopskega plemenskega poglavarja, ras, 67. takšen, 68. boginja nesreče iz starogrškega bajeslovja, 70. oznaka za daljšo dolžinsko enoto, 72. soglasnika v abecedi, med katerima je črka m, 74. predlog.

Odgovor upokojujencem

Decembra lani je dobila naša sindikalna organizacija pismo vsebine:

Večkrat se zberemo v Domu upokojujencev v Kranju, in to nekdanji vaši sodelavci, ki smo sedaj upokojeni. Pogosto se pogovarjamo o tovarni, v kateri smo delali in preživeli velik del svojega življenja. Verjemite nam, da se radi spominjamo tistih dni. Pripeti pa se, da prisede k naši mizi upokojenec iz drugega podjetja. Beseda da besedo, pa smo se menili tudi o tem, kako se kakšno podjetje spomni svojih nekdanjih delavcev, nasploh in ob praznikih, kot je na primer Novo leto. Na žalost smo mi morali priznati, da se nas podjetje Tekstilindus ne spomni niti z nekaj besedami, niti z novoletnim voščilom. Morda bo kdo rekel, da je to le malenkost, vendar nam verjemite, da je dostikrat lahko že majhna pozornost dovolj in celo več, kot lepo darilo.

Upokojujenci tovarne Tekstilindus

Mislím, da le ni vse tako, kot piše anonimni pisec, kar dokazujejo tudi naslednja dejstva:

1. Vsak upokojeni član našega kolektiva prejme redno naše glasilo Tekstilca, če seveda poznamo njegov naslov. Večkrat smo v tem listu tudi objavili opozorilo upokojujencem, ki Tekstilca še ne dobivajo, naj nam sporoče svoj naslov. Trenutno ga pošiljamo preko 300 upokojujencem.

2. V vsaki novoletni številki smo doslej objavili posebno čestitko upokojujencem in tudi kak primeren članek. V lanski številki smo to sicer izpustili, vendar smo v novoletni čestitki zaželeli srečno in uspešno leto 1965 vsem bralcem, med njimi torej tudi upokojujencem.

3. Vsak upokojeni član našega kolektiva prejme 2,5 kg ostankov, in sicer jih dobi pri Društvu upokojujencev.

Spričo navedenega dvomim, da ste upokojeni člani našega kolektiva na slabšem ali prikrajšani nasproti upokojujencem iz drugih kolektivov.

Urednik